KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

BIULETYN

Z 54. posiedzenia
Rady Ochrony Pracy (IX kad.)
w dniu 2 grudnia 2014 r.

Rada Ochrony Pracy (nr 54/IX kad.)

2 grudnia 2014 r.

Rada Ochrony Pracy, obradująca pod przewodnictwem poseł **Izabeli Katarzyny Mrzygłockiej (PO)**, przewodniczącej Rady, i **Danuty Koradeckiej,** zastępcy przewodniczącej, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– przyjęcie stanowisk Rady Ochrony Pracy w sprawie:
– raportu Państwowej Inspekcji Pracy „Przestrzeganie przepisów o czasie pracy”,
– nielegalnego zatrudnienia, umów cywilnoprawnych oraz umów terminowych w stosunkach pracy;

– „Program działania Państwowej Inspekcji Pracy na 2015 r.”;

– sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięła **Iwona Hickiewicz** główny inspektor pracy wraz ze współpracownikami.

W drugiej części posiedzenia odbyła się uroczystość wręczenia nagród laureatom 42. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy.

Udział wzięli: **Małgorzata Marcińska** podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, **Leszek Zając** zastępca głównego inspektora pracy wraz ze współpracownikami, **Małgorzata Nietopiel** dyrektor Departamentu Prewencji i Rehabilitacji ZUS, **Angelika Markowska-Karolczuk** dyrektor gabinetu prezesa Urzędu Dozoru Technicznego, **Ewa Mańkiewicz-Cudny** prezes Naczelnej Organizacji Technicznej, **Danuta Koradecka** dyrektor Centralnego Instytutu Ochrony Pracy-Państwowego Instytutu Badawczego, przewodnicząca Sądu Konkursowego, wraz ze współpracownikami, przedstawiciele związków zawodowych i organizacji pracodawców, instytucji centralnych, instytutów naukowych, uczelni i zakładów pracy oraz sponsorów.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ewa Mierosławska** i **Mateusz Wiśniewski** – z sekretariatu Rady w Biurze Prawnym i Spraw Pracowniczych.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:
Otwieram posiedzenie Rady Ochrony Pracy. Witam panią Iwonę Hickiewicz – głównego inspektora pracy wraz ze współpracownikami, przedstawicieli strony społecznej oraz zaproszonych gości. Witam wszystkich państwa.

Porządek dzienny posiedzenia przewiduje: pkt 1 – przyjęcie stanowiska Rady Ochrony Pracy w sprawie: raportu Państwowej Inspekcji Pracy „Przestrzeganie przepisów o czasie pracy”, nielegalnego zatrudnienia, umów cywilnoprawnych oraz umów terminowych w stosunkach pracy, pkt 2 – „Program działania Państwowej Inspekcji Pracy na 2015 r.”, pkt 3 – sprawy bieżące.

Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia porządku dziennego? Nie widzę zgłoszeń.

Stwierdzam, że Rada przyjęła porządek dzienny posiedzenia.

Informuję, że po zakończeniu tej części posiedzenia, o godz. 12.00, w Sali Kolumnowej rozpocznie uroczystość wręczenia nagród laureatom 42. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy, którego organizatorem jest Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu pierwszego porządku dziennego. Proszę przewodniczącego Zespołu ds. Prawno-Organizacyjnych, pana Zbigniewa Żurka, o przedstawienie projektu stanowiska w sprawie w sprawie raportu Państwowej Inspekcji Pracy „Przestrzeganie przepisów o czasie pracy”.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy Zbigniew Żurek:

Projekt stanowiska został przyjęty przez Zespół ds. Prawno-Organizacyjnych w następującym brzmieniu: „Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu, które odbyło się 9 września 2014 r. zapoznała się z raportem Państwowej Inspekcji Pracy na temat przestrzegania przepisów o czasie pracy opracowanym na podstawie przeprowadzonych kontroli, dotyczących tej problematyki.

W 2013 r. inspektorzy pracy przeprowadzili 1375 kontroli dotyczących spełniania przez pracodawców różnych branż obowiązków w zakresie rozliczania czasu pracy. Przestrzeganie przepisów o czasie pracy kontrolowano także w odniesieniu do kierowców, maszynistów, pracowników placówek handlowych oraz podmiotów leczniczych.

Kontrolowano także zatrudnianie osób niepełnosprawnych, młodocianych oraz osób objętych ochroną związaną z rodzicielstwem – w aspekcie czasu pracy. Problematyka przestrzegania czasu pracy badana była także w trakcie prowadzenia kontroli skargowych, wśród których zarzuty dotyczące nieprzestrzegania przez pracodawców przepisów o czasie pracy stanowiły 8,8%. Państwowa Inspekcja Pracy kontrolowała również przestrzeganie przepisów o czasie pracy, związanych z wydłużeniem okresów rozliczeniowych oraz ruchomym czasem pracy, wynikającymi z nowelizacji Kodeksu pracy, która weszła w życie w sierpniu 2013 r. Skala ujawnionych przez inspektorów pracy naruszeń przepisów o czasie pracy na przestrzeni ostatnich lat nie ulega znaczącym zmianom.

Nieprawidłowości dotyczą zwłaszcza prowadzenia ewidencji czasu pracy, zapewnienia pracownikom należnego odpoczynku dobowego i tygodniowego oraz dni wolnych, wynikających z przeciętnie pięciodniowego tygodnia pracy.

Wyniki kontroli skłaniają do wniosku, że stan przestrzegania przepisów o czasie pracy nadal jest niepokojący. Państwowa Inspekcja Pracy od wielu lat jako jedną z głównych przyczyn występowania naruszeń prawa pracy wskazuje stopień skomplikowania przepisów dotyczących tej problematyki i związane z tym problemy interpretacyjne. Postuluje dokonanie szeregu zmian przepisów w tym zakresie, przy tworzeniu których aktywnie winni uczestniczyć partnerzy społeczni: przedstawiciele pracowników i pracodawców.

W wyniku analizy raportu Państwowej Inspekcji Pracy „Przestrzeganie przepisów o czasie pracy” oraz dyskusji podczas posiedzenia, Rada Ochrony Pracy proponuje, aby:

1) Przyspieszyć prace nad analizą regulacji, dotyczących czasu pracy, prowadzoną w Ministerstwie Gospodarki. W oparciu o ich wyniki podjąć z udziałem partnerów społecznych prace nad zmianami przepisów o czasie pracy.

2) Rozważyć stworzenie ogólnych procedur wyłaniania przedstawiciela załogi w aspekcie wprowadzania wewnątrzzakładowych zasad pracy, gdy na terenie przedsiębiorstwa nie działa organizacja związkowa.

3) Doprecyzować przejrzystość przepisów dotyczących ewidencji czasu pracy.

4) Zintensyfikować kontrole w zakresie ewidencjonowania czasu pracy.

5) Przy ewidencjonowaniu czasu pracy szerzej wykorzystywać nowoczesne techniki informatyczne. Tam, gdzie to możliwe zastępować obowiązek ewidencjonowania „na piśmie” ewidencją elektroniczną.

6) Uwzględnić w kontrolach PIP kwestię stosowania skróconego czasu pracy wobec pracowników o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

7) Podjąć badania efektywności czasu pracy i przerw w pracy pracowników w aspekcie zachowania ich sprawności psychofizycznej”.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję za przedstawienie projektu stanowiska.

Czy ktoś z państwa chciałby zgłosić propozycję zmian? Nie widzę zgłoszeń.

Przystępujemy do głosowania. Kto jest za przyjęciem stanowiska w brzmieniu proponowanym w projekcie? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Stwierdzam, że Rada jednogłośnie przyjęła stanowisko w sprawie raportu Państwowej Inspekcji Pracy „Przestrzeganie przepisów o czasie pracy”.

Proszę przewodniczącego Zespołu ds. Prawno-Organizacyjnych, pana Zbigniewa Żurka, o przedstawienie projektu stanowiska w sprawie nielegalnego zatrudnienia, umów cywilnoprawnych oraz umów terminowych w stosunkach pracy.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy Zbigniew Żurek:

Przed zaprezentowaniem projektu stanowiska chciałbym zwrócić uwagę, że wśród wniosków jest wniosek oznaczony nr 12, dotyczący opracowania nowego Kodeksu pracy. Zdaniem większości członków Zespołu, ten wniosek nie powinien znaleźć się w stanowisku. Niemniej jednak, ponieważ wniosek został zaproponowany przez kilku członków ROP, a także przez Państwową Inspekcję Pracy w trakcie posiedzenia plenarnego Rady, proponuję poddanie go pod odrębne głosowanie.

Przedstawiam projekt stanowiska w sprawie nielegalnego zatrudnienia, umów cywilnoprawnych oraz umów terminowych w stosunkach pracy w brzmieniu przyjętym przez Zespół ds. Prawno-Organizacyjnych: „Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu, które odbyło się 4 listopada 2014 r. zapoznała się z raportami Państwowej Inspekcji Pracy: „Nielegalne zatrudnienie w Polsce w świetle wyników działalności kontrolno-nadzorczej PIP w latach 2007 – 2013" i „Umowy cywilnoprawne oraz umowy terminowe w stosunkach pracy" oraz stanowiskami w powyższych kwestiach, jakie przedstawiło Ministerstwo Sprawiedliwości i Prokuratura Generalna.

W latach 2007 – 2013 inspektorzy PIP przeprowadzili łącznie ponad 152 tys. kontroli, dotyczących problematyki legalności zatrudnienia obywateli polskich. Objęły one około 146 tys. przedsiębiorstw i innych podmiotów, zatrudniających pracowników. Najwięcej kontroli przeprowadzono w sektorach handlu i usług, przetwórstwa przemysłowego oraz budownictwie; tam, gdzie ryzyko naruszeń prawa jest największe. Z tego też powodu kontrolowano głównie zakłady małe, spośród nich zatrudniały nie więcej niż 9 pracowników. Łącznie zweryfikowano legalność zatrudnienia blisko 1,2 mln osób.

Nieprawidłowości stwierdzono w co drugim kontrolowanym podmiocie. Składają się na nie naruszenia przepisów dotyczących zawierania umów o pracę (zatrudnianie bez potwierdzenia na piśmie), niezgłaszania pracowników do ubezpieczenia społecznego, nielegalnego zatrudnienia, nieprawidłowości w odprowadzaniu składek na Fundusz Pracy. Państwowa Inspekcja Pracy zwraca jednocześnie uwagę na trwający od lat proceder zaniżania oficjalnych kwot wynagrodzeń pracowników i wypłacania ich części niezgodnie z obowiązującym prawem.

Analogicznie jak obywateli polskich kontrolowano legalność zatrudnienia cudzoziemców. Przeprowadzono prawie 13 tys. kontroli, które objęły około 75 tys. cudzoziemców. W przeważającej mierze były to firmy małe: reprezentujące sektor przetwórczy, handel i naprawy, budownictwo. Stwierdzono 4359 przypadków nielegalnego zatrudnienia obcokrajowców.

W omawianym okresie kontrole Państwowej Inspekcji Pracy wykazały wzrost stosowania terminowych umów o pracę. 18% kontrolowanych umów zawieranych było na okresy 5 lat i dłużej. Jednakże w 2014 r. nastąpiła poprawa w zakresie umów terminowych; w kontrolowanych i to „skargowo" firmach dominowały umowy krótsze niż trzymiesięczne oraz umowy na okres od 3 do 5 lat.

W opracowaniu PIP pt. „Umowy cywilnoprawne oraz umowy terminowe w stosunkach pracy" wskazuje się wzrost zjawiska zatrudniania na podstawie umów pozapracowniczych. Na ponad 500 kontrolowanych zakładów obejmujących pracę ponad ćwierć miliona pracowników, często większość z zatrudnionych w danym zakładzie objęta była umowami cywilnoprawnymi. Jednocześnie PIP sygnalizuje zjawisko niezgodnego z przepisami Kodeksu pracy zastępowania umów o pracę umowami cywilnoprawnymi. Dotyczy to głównie firm małych i mikro.

W wyniku analizy przedstawionych raportów i stanowisk Państwowej Inspekcji Pracy, Ministerstwa Sprawiedliwości i Prokuratury Generalnej, Rada Ochrony Pracy stwierdza, że należy:

1) Podjąć działania legislacyjne mające na celu zniesienie obowiązku powiadamiania pracodawcę przez Państwową Inspekcję Pracy o zamiarze przeprowadzenia kontroli w zakresie legalności zatrudnienia.

2) Wprowadzić obowiązek zawierania pisemnej umowy o pracę oraz zgłaszania osób zatrudnianych do ubezpieczenia społecznego – przed rozpoczęciem pracy.

3) Wypracować procedury rekontroli oraz kontroli równoległej różnych dokumentów pracowniczych (umowa, badania lekarskie, zgłoszenie do ubezpieczenia)

4) Podjąć działania mające na celu ograniczenie zatrudniania w „szarej strefie" poprzez:

a) uszczelnienie przepisów,

b) przeprowadzenie ogólnopolskiej kampanii przeciw społecznemu przyzwoleniu na pracę „na czarno",

c) maksymalnie możliwe obniżenie kosztów pracy.

5) Skoordynować zwalczanie nielegalnego zatrudnienia, prowadzone przez PIP z działaniami innych instytucji, z wykorzystaniem baz danych tych instytucji.

6) Zintensyfikować kontrole legalności zatrudnienia w rolnictwie;

7) Umożliwić Państwowej Inspekcji Pracy kontrowanie byłych pracodawców z prawem żądania okazania dokumentacji związanej ze stosunkami pracy za okres nieprzedawniony.

8) Przeanalizować fakt rażącej dysproporcji pomiędzy liczbą skarg pracowniczych a liczbą postępowań prokuratorskich oraz liczbą spraw wniesionych do sądu.

9) Zintensyfikować kontrole Państwowej Inspekcji Pracy pod kątem prawidłowości zawierania terminowych umów o pracę oraz ich zgodności z prawem.

10) Przeanalizować kompleksowo problem wysokiej relatywnie liczby terminowych umów o pracę w Polsce wynikających m.in. z różnic w prawach pracowniczych pomiędzy osobami zatrudnionymi na umowy na czas nieokreślony a zatrudnionymi na umowy terminowe.

11) Wystąpić do GUS z wnioskiem o dokonywanie dorocznej „fotografii" aktywności zawodowej obywateli polskich w podziale na różne formy zatrudnienia: od umów o pracę do umów cywilnoprawnych i samozatrudnienia.

12) Podjęcie działań legislacyjnych mających na celu opracowanie nowego Kodeksu pracy.

Przypomina się ponadto, że Rada Ochrony Pracy wielokrotnie poruszała temat legalności zatrudnienia w poprzednich latach, m.in. w stanowiskach:

– w sprawie kontroli legalności zatrudnienia (19.04.2007 r.),

– w sprawie raportu Państwowej Inspekcji Pracy pt. „Kontrola legalności zatrudnienia" (21.10.2008 r.),

– w sprawie raportu Państwowej Inspekcji Pracy na temat „Oceny funkcjonowania kontroli legalności zatrudnienia cudzoziemców w Polsce w okresie od 1 lipca 2007 do 31 grudnia 2008 na tle doświadczeń innych krajów Unii Europejskiej, w szczególności Niemiec i Francji" (28.04.2009 r.),

– sprawie kontroli legalności zatrudnienia, w tym zatrudnienia obcokrajowców (18.06.2013 r.),

– w sprawie sprawozdania głównego inspektora pracy z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2012 r. (9.07.2013 r.),

– w sprawie oceny „Programu działania Państwowej Inspekcji Pracy na rok 2014 oraz planu długofalowego na lata 2013 – 2015" (21.01.2014 r.),

– w sprawie sprawozdania głównego inspektora pracy z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2013 r. (8.07.2014 r.)".

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy Danuta Koradecka:

Dziękuję za przedstawienie projektu stanowiska.

Czy ktoś z państwa chciałby zgłosić propozycję zmian?

Pan senator Jan Rulewski, proszę.

Członek Rady Ochrony Pracy Jan Rulewski:

Uważam, że pkt 4 c – „maksymalnie możliwe obniżenie kosztów pracy" – przekracza kompetencje Rady Ochrony Pracy. Proponuję skreślenie tego punktu.

Członek Rady Ochrony Pracy Jerzy Langer:

Wnoszę o skreślenie pkt 12. Stanowisko dotyczy nielegalnego zatrudnienia, umów cywilnoprawnych oraz umów terminowych w stosunkach pracy. Umieszczenie w nim punktu dotyczącego opracowania nowego Kodeksu pracy sugeruje, iż obecny Kodeks pracy sprzyja nielegalnemu zatrudnieniu.

Członek Rady Ochrony Pracy Zdzisław Trela:

Zgadzam się z większością wniosków zawartych w projekcie stanowiska. Wszyscy pracownicy powinni być zatrudnieni zgodnie z prawem. Zwracam uwagę, że postulowane w pkt 4c maksymalnie możliwe obniżenie kosztów pracy jest niemożliwe do spełnienia. Prawie połowa zakładów pracy nie może obniżyć kosztów, bo oznaczałoby to ich likwidację. Pisanie w stanowisku o zatrudnianiu pracowników nic nie pomoże, skoro pracodawca nie będzie miał dla nich pracy.

W Polsce powstało dużo supermarketów. Przypominam, że na Węgrzech zlikwidowano ulgi dla supermarketów. W naszym kraju nikt nie interesuje się praktykami stosowanymi przez te podmioty.

Członek Rady Ochrony Pracy Elżbieta Rafalska:

Proponuję następujące brzmienie pkt 4 c: „obniżenie pozapłacowych kosztów pracy". Przypominam, że koszty pracy dzielą się na płacowe i pozapłacowe. Na pewno nikt z nas nie myśli o obniżaniu kosztów wynagrodzeń pracowniczych.

Członek Rady Ochrony Pracy Maciej Sekunda:

Broniłbym tego punktu. Rozumiem go nieco inaczej niż przedmówcy. Otóż, jeżeli dokonano by zmian w Kodeksie pracy w zakresie wysokości świadczenia z tytułu choroby kobiety w ciąży – w naszym kraju ciąża jest taktowana jak choroba – które wynosi 100% wynagrodzenia i zmniejszono je do 80% jak w przypadku pozostałych pracowników, to wówczas można mówić o ograniczeniu kosztów zatrudnienia pracowników. Jeżeli obniżono długość świadczenia chorobowego wypłacanego przez pracodawcę z 33 dni do 14, to jest to ograniczenie kosztów zatrudnienia.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Przypominam, że odbyły się posiedzenia Rady i Zespołu ds. Prawno-Organizacyjnych, na których prowadzono dyskusję. Zgłoszono dwie propozycje zmian – skreślenie pkt 4 c i pkt 12. Na tym etapie nie prowadzimy już dyskusji. Przyjęliśmy taki sposób procedowania.

Czy są inne propozycje zmian?

Pan przewodniczący Żurek, proszę.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy Zbigniew Żurek:

Dziękując pani poseł Rafalskiej, chciałbym zgłosić autopoprawkę do pkt 4c. Proponuję, aby otrzymał on następujące brzmienie: „maksymalne obniżenie pozapłacowych kosztów pracy". Taka była intencja Zespołu.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Zgłoszono wniosek dalej idący o skreślenie punktu 4 c.

Przystępujemy do głosowania. Kto jest za skreśleniem punktu 4c? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Stwierdzam, że Rada podjęła decyzję o skreśleniu pkt 4c. „Za" głosowało 11 członków Rady, „przeciw" – 1, 5 osób wstrzymało się od głosu.

Przechodzimy do głosowania nad pkt 12. Kto jest za skreśleniem tego punktu? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Stwierdzam, że Rada podjęła decyzję o skreśleniu pkt 12. „Za" głosowało 15 członków Rady, „przeciw" – 3, 1 osoba wstrzymała się od głosu.

Przechodzimy do głosowania nad projektem stanowiska. Kto jest za przyjęciem stanowiska w brzmieniu proponowanym w projekcie wraz z wcześniej przyjętymi poprawkami? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Stwierdzam, że Rada przyjęła stanowisko w sprawie nielegalnego zatrudnienia, umów cywilnoprawnych oraz umów terminowych w stosunkach pracy przy 1 głosie wstrzymującym.

Przechodzimy do rozpatrzenia punktu drugiego porządku dziennego – „Program działania Państwowej Inspekcji Pracy na 2015 r.". Materiał został przygotowany przez Państwową Inspekcję Pracy.

Proszę o zabranie głosu głównego inspektora pracy, panią Iwonę Hickiewicz.

Główny inspektor pracy Iwona Hickiewicz:

Program działania Państwowej Inspekcji Pracy na 2015 r., który mam zaszczyt przedstawić, zawiera jasno określone priorytety – dążenie do minimalizowania zagrożeń zawodowych i liczby wypadków przy pracy oraz poprawy przestrzegania uprawnień pracowniczych, a także budowanie kultury bezpieczeństwa pracy. Program uwzględnia zalecenia Rady Ochrony Pracy, komisji sejmowych, propozycje zgłoszone przez związki zawodowe, organizacje pracodawców, ministerstwa, organa nadzoru i kontroli, instytuty badawcze.

W 2015 r. Państwowa Inspekcja Pracy planuje 88 tys. kontroli, a do 150 tys. pracodawców, przedsiębiorców, pracowników i innych osób świadczących pracę, rolników indywidualnych, dyrektorów szkół, nauczycieli – skieruje zaproszenia do udziału w przedsięwzięciach prewencyjno-promocyjnych.

Strukturę działań kontrolno-nadzorczych i prewencyjnych tworzą zadania długofalowe, roczne oraz stałe – czyli wynikające głównie z zapisów ustawowych, a także zadania własne okręgowych inspektoratów pracy.

Rok 2015 to trzeci etap długofalowych działań kontrolno-prewencyjnych.

Przedmiotem kontroli skargowych i planowych będzie nadal zasadność zawierania umów cywilnoprawnych. Społeczne i ekonomiczne skutki naruszania przepisów w tym zakresie są szczególnie dotkliwe dla młodych osób wchodzących na rynek pracy. Ocenimy skalę nieprawidłowości w zakładach różnych branż, m.in. w agencjach ochrony osób i mienia, w związku ze wzrastającą liczbą skarg, oraz w placówkach handlowych, w tym wielkopowierzchniowych.

Kontynuowane będą także kontrole prawidłowości zawierania i rozwiązywania terminowych umów o pracę. Jak wynika z danych PIP, są one nadużywane przez pracodawców i niejednokrotnie zawierane na okresy wieloletnie, co świadczy o omijaniu obowiązujących przepisów.

Duże znaczenie przypisujemy kampanii informacyjno-promocyjnej „Zanim podejmiesz pracę”, która zwraca uwagę pracowników, w tym osób rozpoczynających aktywność zawodową, na obowiązujące przepisy prawa pracy przy zatrudnianiu, problematykę zawierania umów cywilnoprawnych i terminowych, a także legalności zatrudnienia.

Program wzmożonego nadzoru (2013-2015) – na stałe obecny w działaniach długofalowych Państwowej Inspekcji Pracy – skierujemy do zakładów o dużej liczbie wypadków przy pracy oraz wysokim poziomie narażenia pracowników na czynniki szkodliwe dla zdrowia. Inspektorzy ocenią, w jakim stopniu pracodawcy angażują się w eliminowanie lub ograniczanie zagrożeń zawodowych, a przedstawiciele pracowników – w przeprowadzanie lub aktualizację oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, na których występują czynniki niebezpieczne lub szkodliwe dla zdrowia.

Wnioski o podwyższenie składki na ubezpieczenie wypadkowe będą kierowane do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w przypadkach rażących naruszeń przepisów bhp ujawnianych podczas kolejnych kontroli.

W kontrolowanych i rekontrolowanych zakładach, w których najczęściej dochodziło do wypadków przy pracy, ocenie zostanie poddana skuteczność zarządzania ryzykiem wypadkowym. Ograniczeniu zagrożeń wypadkowych z wykorzystaniem elementów zarządzania bezpieczeństwem pracy ma też służyć kontynuowany program prewencyjny „Zarządzanie bezpieczeństwem – prewencja wypadkowa” dla małych przedsiębiorstw, w których odnotowano wypadki przy pracy ze skutkiem śmiertelnym i ciężkim oraz powtarzalność zdarzeń, a także dla zakładów pracy, gdzie jest duże nasilenie tego typu zagrożeń.

Po raz trzeci zorganizowane zostaną kampanie „Bezpieczeństwo pracy zależy od Ciebie” – dla pracodawców i przedsiębiorców z branż o wysokim poziomie zagrożeń zawodowych oraz „Szanuj życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym” – dla rolników zajmujących się obsługą zwierząt gospodarskich. Ten rodzaj działalności rolniczej generuje najwięcej wypadków przy pracy oraz charakteryzuje się dużym nasileniem zagrożeń biologicznych.

Rekontrole w zakładach produkujących lub wykorzystujących nanomateriały w procesach technologicznych oraz w laboratoriach na wyższych uczelniach mają przynieść odpowiedź na pytanie, czy poprawił się stan ochrony zdrowia pracowników. Wciąż niewy-

starczająca wiedza o wpływie nanocząsteczek na organizm człowieka wymaga, by kontrole zostały uzupełnione działaniami informacyjno-prewencyjnymi.

W ramach programu rocznego, który w skrócie przedstawię, planujemy kontynuowanie intensywnych kontroli przestrzegania przepisów o wypłacie wynagrodzeń. To ważny społecznie temat i wciąż obecny w skargach kierowanych przez pracowników do Państwowej Inspekcji Pracy. Badanie nieprawidłowości przy zatrudnianiu pracowników tymczasowych będzie także istotną częścią działań kontrolnych PIP w związku z rosnącą liczbą agencji pracy tymczasowej i nasilaniem się naruszeń prawa.

Nadal kontrolowane będą podmioty lecznicze, m.in. szpitale i szpitalne oddziały ratunkowe, zarówno pod kątem prawnych zagadnień, tj. zgodności charakteru świadczonej pracy z rodzajem zawartej umowy, czasu pracy, wypłaty wynagrodzenia, jak i bezpieczeństwa pracy, zwłaszcza oceny ryzyka zawodowego, czynników szkodliwych dla zdrowia, zagrożeń wypadkowych.

Poprawie bezpieczeństwa w ruchu drogowym służyć będą kontynuowane kontrole firm transportowych w ramach „Krajowej Strategii Kontroli przepisów w zakresie czasu jazdy i czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu odpoczynku kierowców". Są to wspólne działania Inspekcji Transportu Drogowego, Policji, Straży Granicznej, Służby Celnej i Państwowej Inspekcji Pracy. Skontrolujemy też czas pracy kierowców, mając na uwadze tygodniowy limit czasu pracy, godziny nadliczbowe, pracę w porze nocnej, a także ewidencję czasu pracy.

Na terenach budów, podczas remontów dróg i prac rozbiórkowych inspektorzy nadal zwracać będą uwagę na eliminację bezpośrednich zagrożeń życia lub zdrowia zatrudnionych. Kontrole będą powtarzane na wszystkich etapach realizacji inwestycji u pracodawców lekceważących przepisy.

Do zakładów, w których w ostatnich latach odnotowano wypadki śmiertelne, ciężkie lub zbiorowe, albo też powtarzalność zdarzeń o podobnych przyczynach, skierowany zostanie program prewencyjny „Budownictwo. Stop wypadkom".

W podziemnych zakładach górniczych odnotowuje się wiele naruszeń przepisów prawa i procedur, co skutkuje wypadkami przy pracy. Dlatego inspektorzy zwrócą uwagę na czas pracy w warunkach przekroczenia NDS i NDN czynników szkodliwych dla zdrowia i prawidłowość oceny ryzyka zawodowego, a także na realizację wniosków profilaktycznych zapobiegających wypadkom przy pracy pod ziemią. Podobny zakres tematyczny kontroli dotyczyć będzie firm świadczących usługi górnicze w podziemnych zakładach górniczych. Także na stanowiskach eksploatacji urządzeń do odstawy urobku i podczas transportu materiałów i jazdy ludzi w podziemnych zakładach górniczych inspektorzy sprawdzą skuteczność ograniczania zagrożeń wypadkowych. Ocenią organizację pracy oraz przygotowanie stanowisk pracy, w tym prawidłowość wypełniania obowiązków przez osoby sprawujące nadzór.

Na nowe tematy ujęte w planie rocznym składają się m.in.: kontrole zakładów produkcji prefabrykatów budowlanych i cegielni, w których inspektorzy sprawdzą przestrzeganie przepisów bhp dotyczących, np. eksploatacji maszyn i urządzeń technicznych oraz środków transportu, stosowania skutecznych środków ochrony zbiorowej i indywidualnej, przygotowania pracowników do pracy, oceny ryzyka zawodowego; kontrole pracy w narażeniu na czynniki rakotwórcze i mutagenne, gdzie przedmiotem oceny będą rejestry prac w kontakcie z tymi czynnikami, badania i pomiary szkodliwych dla zdrowia czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym na określonych stanowiskach pracy oraz przestrzeganie obowiązku informowania pracowników narażonych na ich działanie o wynikach pomiarów; kontrole budowy i eksploatacji sieci i instalacji gazowych gazu ziemnego ukierunkowane głównie na organizację prac gazoniebezpiecznych i niebezpiecznych oraz stanowisk pracy, przygotowanie pracowników do bezpiecznego wykonywania pracy; kontrole eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych w zakładach hutniczych, odlewniach i zakładach przemysłu maszynowego – w związku z wejściem w życie nowych przepisów, a także – kontrole jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i gospodarstw ogrodniczych.

Napływające do PIP sygnały o naruszeniach prawa pracy w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej uzasadniają konieczność zidentyfikowania najczęściej wystę-

pujących nieprawidłowości. Kontrole dotyczyć będą zagadnień prawnej ochrony pracy, tj. nawiązywania i rozwiązywania stosunku pracy, stosowania przepisów o czasie pracy, urlopach i wynagrodzeniach, z uwzględnieniem uprawnień zawartych w art. 121 ustawy o pomocy społecznej. Inspektorzy sprawdzą również, w jakim stopniu osobom pracującym w jednostkach pomocy społecznej zapewnia się bezpieczne i higieniczne warunki pracy.

W gospodarstwach ogrodniczych sezonowy charakter pracy sprzyja nieprzestrzeganiu przepisów dotyczących legalności zatrudnienia i prawa pracy.

W czasie kontroli z zakresu prawnej problematyki szczególną uwagę zwrócimy na zawieranie i rozwiązywanie umów o pracę (zwłaszcza terminowych), zawieranie umów cywilnoprawnych w warunkach właściwych dla stosunku pracy, przestrzeganie przepisów o czasie pracy, wypłacie wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń ze stosunku pracy.

Inspektorzy ocenią również stan bezpieczeństwa i higieny pracy, uwzględniając, m. in., przygotowanie pracowników do pracy, zabezpieczenie ruchomych elementów maszyn i sprzętu do zbioru warzyw i owoców, przestrzeganie dopuszczalnych obciążeń narządów ruchu osób pracujących indywidualnie lub zespołowo.

Natomiast kontrole legalności zatrudnienia w gospodarstwach ogrodniczych będą ukierunkowane na ujawnianie przypadków nielegalnego powierzania pracy tak Polakom, jak i cudzoziemcom, zwłaszcza podejmującym pracę na podstawie oświadczeń rejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

Pozostałe zadania roczne obejmą m.in. kontynuację działań w zakładach nowo powstałych, firmach branży paliwowej i azotowej, zakładach usług leśnych, kontrole wykonywania robót torowych, eksploatacji wózków jezdniowych z napędem silnikowym, spełniania wymagań minimalnych i zasadniczych, a także programy prewencyjne i liczne konkursy popularyzujące kulturę pracy. Wspomnę o kampanii informacyjno-promocyjnej i programie prewencyjnym poświęconym stresowi i jego negatywnym skutkom w miejscu pracy, a także sposobom przeciwdziałania mu. Skorzystamy ze specjalistycznego narzędzia Instytutu Medycyny Pracy o nazwie Skala Ryzyka Psychospołecznego, za pomocą którego przeprowadzone zostaną w przedsiębiorstwach badania ankietowe.

Zgodnie z zaleceniem Rady Ochrony Pracy, w programach prewencyjnych i działaniach promocyjnych zwrócimy szczególną uwagę na problematykę przygotowania pracowników do pracy, w tym na szkolenia wstępne ogólne i stanowiskowe. Skupimy także uwagę na młodych osobach rozpoczynających pracę zawodową, które często ulegają wypadkom przy pracy oraz na sprawowaniu prawidłowego nadzoru nad wykonywaną pracą przez kierownictwo średniego szczebla.

Niezależnie od długofalowych i rocznych tematów Państwowa Inspekcja Pracy prowadzi stałe działania, wynikające głównie z zapisów ustawowych i mające na celu egzekwowanie prawa pracy. Stale kontrolujemy przestrzeganie przepisów w zakresie czasu pracy, urlopów pracowniczych, uprawnień związanych z rodzicielstwem oraz zatrudniania pracowników młodocianych i osób niepełnosprawnych.

Bardzo ważne znaczenie w działalności Inspekcji ma badanie okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy, a także kontrola stosowania środków zapobiegających tym wypadkom. Corocznie dużo uwagi poświęcamy problematyce oceny ryzyka zawodowego – podstawowego elementu systemowego zarządzania bezpieczeństwem w miejscu pracy.

W ramach stałych zadań inspektorzy sprawdzą legalność zatrudnienia obywateli polskich zwłaszcza w podmiotach, w których w poprzednich latach najczęściej stwierdzano nieprawidłowości, czyli w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i usługi gastronomiczne, usługi administrowania i działalność wspierająca, budownictwo, handel, rolnictwo. Oprócz wspomnianych już gospodarstw ogrodniczych, nasilimy kontrole podmiotów powierzających pracę w sezonowych placówkach handlowych, punktach gastronomicznych i przedsiębiorstwach świadczących usługi hotelarskie.

Podczas każdej kontroli podmiotu, który powierza wykonywanie pracy cudzoziemcom z państw spoza Unii Europejskiej/Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii, sprawdzona zostanie legalność zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców.

Jak co roku będziemy badać zasadność skarg pracowniczych i udzielać bezpłatnych porad prawnych.

Uzupełnieniem działań koordynowanych centralnie są własne zadania kontrolne okręgowych inspektoratów, ukierunkowane na skuteczne eliminowanie zagrożeń zawodowych, w tym wypadkowych i chorobowych. Inspektorzy skontrolują m.in. odkrywkowe zakłady górnicze, zakłady wydobywające kopaliny nieobjęte własnością górniczą, małe zakłady różnych branż magazynujące i stosujące substancje i mieszaniny chemiczne, zakłady zajmujące się recyklingiem, kotłownie i ciepłownie, mikroprzedsiębiorstwa prowadzące punkty skupu, segregacji i składowania złomu, zwłaszcza punkty złomowania pojazdów samochodowych, zakłady rolne, zakłady produkcji wyrobów z drewna, magazyny wysokiego składowania, stanowiska pracy wyposażone w monitory ekranowe, a także stanowiska pracy w narażeniu na promieniowanie optyczne.

W części okręgów oceniona zostanie, m.in., prawidłowość ustalania przez organy prowadzące szkoły i placówki oświatowe składników wynagrodzeń nauczycieli, a także legalność tworzenia i wydatkowania środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych pracowników oświaty. Przeprowadzone będą kontrole obowiązywania ponadzakładowych układów zbiorowych pracy w wybranych placówkach oświatowych. Inspektorzy ocenią również przestrzeganie postanowień Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Przemysłu Energetycznego z 13 maja 1993 r. oraz Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zaplecza Energetyki z 6 maja 2004 r. przez podmioty gospodarcze w sytuacji rozwiązania wszystkich organizacji pracodawców, które w ich imieniu zawarły te układy.

Propozycje promocyjno-prewencyjne okręgowych inspektoratów pracy to, m.in., kampania informacyjno-promocyjna „Na fali pierwszej pracy”, program prewencyjny „Pracodawca przyjazny młodocianym pracownikom” oraz konkursy, np. o tytuł „Młodego Inspektora Pracy” dla studentów i uczniów szkół ponadgimnazjalnych o profilu budowlanym.

Kolejny rok międzynarodowej współpracy PIP wypełni realizacja obowiązków związanych z członkostwem w Unii Europejskiej i światowych organizacjach zajmujących się ochroną pracy, a także obowiązków wynikających z zawartych porozumień. Kierownictwo Państwowej Inspekcji Pracy weźmie udział w posiedzeniach plenarnych Komitetu Wyższych Inspektorów Pracy (SLIC), które odbędą się w krajach sprawujących w 2015 r. prezydencję w Radzie UE, tj. na Łotwie i w Luksemburgu.

Program współpracy międzynarodowej przewiduje liczne przedsięwzięcia, narady, szkolenia, konferencje, seminaria poświęcone wspólnym problemom światowego rynku pracy, np. współfinansowany ze środków unijnych projekt „Prawa migrantów w praktyce 2”, który dotyczy m.in. problematyki równego traktowania i niedyskryminacji cudzoziemców świadczących pracę na terenie Polski. Wiele spotkań z partnerskimi inspekcjami dotyczyć będzie handlu ludźmi, pracy przymusowej oraz pracowników delegowanych.

Współpraca z partnerami zagranicznymi i doświadczenia własne Państwowej Inspekcji Pracy utwierdzają w przekonaniu, że drogą do trwałej poprawy warunków pracy jest odpowiedzialne zaangażowanie zarówno pracodawców, jak i pracowników, w tworzenie środowiska pracy zgodnego z przyjętymi standardami.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy Danuta Koradecka:

Dziękuję za przedstawienie informacji.

Otwieram dyskusję. Kto z państwa chciałby zabrać głos?

Pan Zbigniew Janowski, proszę. Następnym mówcą będzie pani poseł Elżbieta Rafalska.

Członek Rady Ochrony Pracy Zbigniew Janowski:

Przedstawiony program – jak wspomniała pani minister – jasno określa priorytety Inspekcji Pracy na kolejny rok. To zmniejszenie liczby wypadków przy pracy, poprawa warunków pracy czy eliminacja zagrożeń. Z dokumentów wynika, że Inspekcja Pracy będzie kontynuować programy prewencyjne, które już rozpoczęła, ale także zamierza wprowadzić nowe działania prewencyjne. Chciałbym podkreślić, że z różnych spotkań, konferencji, sympozjów czy podsumowań różnych akcji wynika, iż zarówno pracodawcy,

jak i związki zawodowe dobrze oceniają programy prewencyjne. Stwierdzają, szczególnie mali pracodawcy, że w wielu przypadkach dowiadują się o sprawach, o których wcześniej nie mieli żadnego pojęcia. Należy również wskazać, że Państwowa Inspekcja Pracy na bieżąco rozwija współpracę z partnerami społecznymi. Naszym zdaniem, to także przyczynia się do zmniejszenia liczby wypadków przy pracy.

Podstawowym zadaniem Inspekcji Pracy jest jednak kontrola. Należy stwierdzić, że działania kontrolne Inspekcji muszą być realizowane, dlatego że jeszcze jest wiele działów gospodarki, w których łamane są prawa pracownicze. Bez pomocy Inspekcji Pracy wielu pracowników nie jest w stanie poradzić sobie z tym problemem.

Podobnie zresztą jak nadużywanie umów cywilnoprawnych. Wprawdzie zapowiadane są zmiany w prawie, które prawdopodobnie ukrócą ten proceder, ale zanim to nastąpi, to w przyszłym roku Inspekcja powinna – zresztą jest to zapisane – zwrócić uwagę, czy te umowy są nadal nadużywane.

Inspekcja Pracy trafnie zauważa kwestię zwiększenia partycypacji pracowniczej w zarządzaniu bhp, szczególnie w małych i średnich przedsiębiorstwach. Włączenie pracowników do systemu zarządzania bhp w przedsiębiorstwie będzie przekładało się zapewne na zwiększenie poczucia odpowiedzialności zarówno pracodawców, jak i pracowników. Naszym zdaniem, to zdecydowanie wpłynie na poprawę bezpieczeństwa pracy w firmach.

Chciałbym jeszcze zwrócić uwagę na jeden z elementów programu – usuwanie azbestu. Chciałbym zaapelować do Inspekcji Pracy, żeby zwróciła uwagę również na prace remontowe. Niekiedy pracownicy remontując, szczególnie stare budynki, nie zdają sobie sprawy, że pracują w zagrożeniu, że tam jest azbest. Nie są wyposażeni w odpowiedni strój i odpowiednie zabezpieczenia indywidualne. Nie wiedzą o zagrożeniach, na które są narażeni. Proszę Inspekcję Pracy o przygotowanie planu kontroli obiektów remontowanych, w których wcześniej wykorzystywany był azbest.

Podsumowując – uważam, że „Program działania Państwowej Inspekcji Pracy na 2015 r." odpowiada zarówno pracownikom, jak i pracodawcom, chociaż ci ostatni sami będą się wypowiadali. Jest jasny, klarowny. Oby był tylko zrealizowany. Aby był zrealizowany, potrzeba zarówno ludzi, jak i środków. Przypomnę, że Rada Ochrony Pracy niejednokrotnie apelowała do Sejmu o zwiększenie nakładów na Inspekcję Pracy. Jeżeli dobrze czytam dokumenty sejmowe, to jedna z poprawek zwiększyła nakłady na wynagrodzenia dla inspektorów pracy. W przyszłym roku będzie można zapewne podnieść płace inspektorom i zwiększyć zatrudnienie, co na pewno przyczyni się do lepszego funkcjonowania tej instytucji.

Członek Rady Ochrony Pracy Elżbieta Rafalska:

Chciałabym wypowiedzieć się na temat finansowania zadań Państwowej Inspekcji Pracy. Przypomnę, że poza rządową regulacją, która kolejny raz zamraża wynagrodzenia, rok wcześniej przed innymi instytucjami Państwowa Inspekcja Pracy wprowadziła zamrożenie. Zatem trwało to już kilka lat. W trybie ustawy okołobudżetowej – zmiany będą musiały nastąpić w ustawie budżetowej, nad którą Sejm pracuje – zostały zwiększone środki o 2 mln zł, co pozwoli m.in. na zwiększenie zatrudnienia w Państwowej Inspekcji Pracy. Przyjęcie zmian w ustawie okołobudżetowej jest niejako zobowiązaniem do ich wprowadzenia w ustawie budżetowej.

Z satysfakcją przyjęłam uwzględnienie w programie zadań związanych ze wzrostem ryzyka z powodów psychospołecznych. Wydaje się, że to nowy kierunek. Narastający stres w pracy jest czynnikiem, którego znaczenie będzie wzrastało. Zatem dobrze, że uwaga PIP skupi się na tym zagadnieniu.

Moje zaniepokojenie wzbudza nadużywanie umów terminowych w placówkach wielkopowierzchniowych i zakładach pracy chronionej. w których narasta zjawisko nadużywania umów terminowych. Sądzę, że Państwowa Inspekcja Pracy zwróci uwagę na ten problem.

Członek Rady Ochrony Pracy Maciej Sekunda:

W moim przekonaniu, program kompleksowy, który został zaprezentowany, ujmuje całokształt problematyki zarówno w zakresie kontroli, jak i prewencji. Uwzględnia dane

statystyczne dotyczące wypadków przy pracy, a także wnioski i zalecenia Rady Ochrony Pracy.

Bardzo ciekawie zaprezentowano działania w zakresie podwyższania kwalifikacji inspektorów. Wydaje mi się, że po raz pierwszy wystąpiło nowatorskie podejście do tej kwestii. Chciałbym zaznaczyć, że dobry program służy nie tylko pracownikom, ale również pracodawcom. Prewencja służy wszystkim. Stąd – generalnie rzecz biorąc – przedłożony program zasługuje na wsparcie.

Jeżeli mógłbym cokolwiek sugerować, to, mając na uwadze nasze wcześniejsze dyskusje dotyczące funduszu prewencyjnego ZUS, wydaje mi się, że dobrze byłoby, gdyby ZUS uzyskiwał od Inspekcji Pracy wskazania tych działów gospodarki, które wymagają preferencji przy składanych wnioskach. To jedyna uwaga, jaka nasunęła mi się, poza generalnym spostrzeżeniem, że program jest opracowany kompleksowo i perfekcyjnie.

Członek Rady Ochrony Pracy Renata Górna:

Chciałabym również podziękować za przedstawienie w sposób przejrzysty, kompleksowy i wieloaspektowy ambitnego programu Państwowej Inspekcji Pracy na następny rok. 88 tys. kontroli zaplanowanych w tak wielu obszarach wymaga rzeczywiście wielkiego nakładu wysiłku ludzkiego. Związki zawodowe dostrzegają potencjał, a także kompleksowość działań kontrolnych i prewencyjnych.

Pan przewodniczący Janowski wskazał, że program uwzględnia obszary, o których wielokrotnie mówiliśmy na spotkaniach z organizacjami. Chciałabym zwrócić uwagę na trzy elementy, które wydają mi się istotne i godne poszerzenia w działaniach kontrolnych. Chyba po raz pierwszy – choć może jest to kontynuowane – zostało konkretnie wyartykułowane egzekwowanie przestrzegania przepisów prawa wobec pracowników tymczasowych. Chciałam podkreślić, że to bardzo dobry kierunek. Nie tylko w kontekście zaplanowanych działań w sprawie zatrudniania pracowników tymczasowych u pracodawców zagranicznych i kontroli zawierania umów cywilnoprawnych. W ostatnim czasie dociera do nas wiele niepokojących sygnałów o zjawisku obchodzenia ustawy o pracownikach tymczasowych. Chodzi o zastępowanie pracowników, którzy mają umowy na czas nieokreślony, pracownikami tymczasowymi. Praca tymczasowa, która, zgodnie z definicją, ma charakter sezonowy często przeradza się w pracę ciągłą i systematyczną. Otrzymujemy takie sygnały, szczególnie z Podkarpacia i Dolnego Śląska. Wydaje mi się, że przy kontrolowaniu tego obszaru dobrze byłoby, gdyby Inspekcja Pracy zwróciła uwagę, czy praca tymczasowa, która, zgodnie z ustawą, powinna mieć charakter sezonowy, nie przekształca się w pracę stałą, wypierając pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony. Mówię o tym, bo szczególnie w ostatnim półroczu otrzymaliśmy wiele sygnałów o tym zjawisku.

Dziękujemy za zaplanowanie kontroli przestrzegania przepisów prawa pracy i bhp w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej. Chodzi nie tylko o znaczące naruszanie prawnej ochrony pracy i bhp, ale też o brak oceny ryzyka zawodowego, zagrożenia psychospołeczne np. stres i mobbing. Wiele naszych organizacji działających w domach pomocy społecznej sygnalizuje zjawisko naruszania zasad współżycia społecznego w tych placówkach.

Ostatnia sprawa dotyczy kampanii. Oczywiście, trudno mówić, które kampanie są najważniejsze, bo wszystkie są istotne. Ale bardzo dobrze, że zaplanowano z takim rozmachem kontynuowanie kampanii dotyczącej zagrożeń psychospołecznych i stresu. Inspekcja Pracy doskonale wpisuje się w europejską kampanię.

Kolejny raz przypominam, że w ramach dialogu autonomicznego działa zespół partnerów społecznych – pracodawców reprezentatywnych organizacji i związków zawodowych. Stworzyliśmy zespół ds. zagrożeń psychospołecznych. Wcześniej był to zespół ds. nękania i przemocy w miejscu pracy. Założyliśmy ambitny plan – spotykamy się raz na kwartał – przewidujący promowanie i upowszechnianie dobrych praktyk w tym obszarze. Dlatego z satysfakcją – myślę, że w imieniu całego zespołu – wyrażę deklarację, że chętnie włączymy się w kampanię informacyjno-promocyjną, którą Inspekcja Pracy planuje na kolejny rok. Myślę, że będziemy dobrym forum do przekazywania informa-

cji na poziom zakładowy i branżowy. Zatem deklarujemy pełne informacyjne wsparcie i przekaz.

W przedłożonym programie dostrzegamy wiele tematów, o których wielokrotnie mówiliśmy na spotkaniach i które zgłaszaliśmy do planu pracy Inspekcji na kolejny rok.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy Zbigniew Żurek:

Chciałbym podziękować pani minister za wyjątkowo syntetyczną i konkretną, krótką i racjonalną wypowiedź. Gdybym miał coś dodać, to chciałbym prosić o jeszcze większe skierowanie uwagi Państwowej Inspekcji Pracy państwa na sytuację w budownictwie, w szczególności w kontekście ostatniego spotkania Rady ds. BHP w Budownictwie. Myślę o głównych przyczynach wypadków w budownictwie, czyli upadkach z wysokości i konsekwencjach pracy w wykopach, a zwłaszcza katastrofalnej sytuacji, która występuje w mikro i małych firmach w budownictwie.

Członek Rady Ochrony Pracy Jan Rulewski:

Przyłączam się do podziękowań. Program działania Inspekcji Pracy na przyszły rok jest zwierciadlanym odbiciem problemów dnia dzisiejszego, ale również tych, które mogą wystąpić w przyszłości. W przedłożonym dokumencie jest zawarta projekcja na przyszłość. Dlatego m.in. należy go poprzeć. Dodam, że zaletą jest zwięzłość programu mimo wzrostu liczby zadań.

Niemniej jednak obserwacja środowiska pracy nakazuje zwrócić uwagę na sprawy, które nie zostały ujęte. Należy wspomnieć, że w 2008 r. uchwalono – przy wielkim wysiłku naukowym i badaniach CIOP – ustawę o emeryturach pomostowych. Nie obejmuje ona wielu set tysięcy pracowników, ale na pewno obejmuje pracowników, którzy pracują w szczególnych warunkach i wykonują prace szczególnego rodzaju, co powinno być bliskie Państwowej Inspekcji Pracy i Radzie Ochrony Pracy. Otóż, obserwuje się paraliż tej ustawy, może to za mocne słowo, ale na pewno zanik. Wiąże się to z – określiłbym – jej „miękkimi" postanowieniami w zakresie kontroli organów nadzoru, nie tylko PIP, ale np. ZUS. W gruncie rzeczy to pracownik musi wyegzekwować fakt, że pracuje w szczególnych warunkach lub wykonuje pracę szczególnego rodzaju. Może złożyć skargę. Ustawodawca nie nadał Inspekcji Pracy dużych uprawnień.

Niemniej jednak rodzi to określone skutki. Pracownik jest stroną słabszą, jeśli wykonuje te prace. Co oznacza przyjęcie nomenklatury tych prac? Oznacza odprowadzanie składki. Jeśli nie płaci się składki na emerytury, to tym bardziej ułamkowe składki na fundusz pracy nie są przedmiotem szczególnej troski pracodawcy. Wobec tego nie tworzy się rejestrów, a tu już powinna wkraczać Inspekcja Pracy. Myślę, że również powinna we współpracy ze społecznymi inspektorami pracy – tą zanikową instytucją z winy związków zawodowych – sprawdzać, czy pracownikowi przypisana jest ta praca. Bo skutkiem jest, że ten pracownik nie korzysta z uprawnienia do emerytury pomostowej.

Sprawdziłem. Po pierwsze – maleje liczba wpłat dokonywanych na ten fundusz, co oznacza, że państwo dotuje pracę. Po drugie – pracownik nie ma możliwości egzekwowania swoich uprawnień. Dlatego proszę o poszerzenie prac Inspekcji Pracy o tę część. To chyba art. 4 rozdział VII, w którym Inspekcji Pracy, ale też innym organom nadzoru nakazano weryfikację tego procesu.

Drugim zjawiskiem społecznie szkodliwym są praktyki stosowane w firmach ochroniarskich i związana z tym sytuacja na rynku pracy osób niepełnosprawnych. Najpierw zaniżano stawki z 5 zł do 2 zł, dziś obserwuje się wzrost liczby nadgodzin, które nie są płacone jako nadgodziny, po to, aby konkurować z rynkiem wspieranym przez PFRON. To z kolei powoduje, że PFRON, zobowiązany do przestrzegania wszystkich norm pracy, jest wypierany przez tę zarazę – jak już wcześniej określiłem – nadużyć w zakresie kosztów pracy. Dlatego prosiłbym, żeby w interesie pracujących w firmach ochroniarskich, a zwłaszcza osób niepełnosprawnych, Państwowa Inspekcja Pracy przeprowadziła intensywne działania w tym obszarze.

Ostatnie zagadnienie dotyczy odzieży i środków ochrony. To chyba rutynowe zadanie Inspekcji Pracy, prawdopodobnie ujęte w przestrzeganiu bhp. Wydaje mi się, że z wieloma plagami nie udało nam się wygrać. Po analizach katastrof w kopalniach okazywało się, że górnicy używali, np. masek tlenowych bez certyfikatów, co mogło powodować

tragiczne skutki. Zwracam uwagę, że odzież ochronna ma również funkcję kontrolną. Pozwala stwierdzić, czy dana osoba pracuje, np. na budowie. Przez identyfikację właściwej odzieży, z ewentualnie znakiem firmy pozwala na wyeliminowanie przypadkowych ludzi, w tym wykonujących pracę na innych zasadach niż umowa o pracę.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy Danuta Koradecka:

Sposób przygotowania przedłożonego programu zrobił na mnie wrażenie. Bardzo nowoczesny, hybrydowy układ dotyczący perspektyw i roku bieżącego jest godny uznania. Tak dużą i rozległą działalność bardzo trudno byłoby inaczej ująć w sposób czytelny. Dziękuję także za to, że Inspekcja przewiduje współpracę z Instytutem w zakresie programów promocji, ochrony i kształcenia oraz zarządzania bezpieczeństwem.

Wydaje się, że warto byłoby uwzględnić tę współpracę także w zakresie pogłębionej analizy wypadków przy pracy. Na jedynym z ostatnich posiedzeń Rady prezentacje zarówno Inspekcji Pracy, ZUS, Centralnego Instytutu Ochrony Pracy oraz GUS wskazywały, że w tym gronie powinniśmy rozwiązywać ten problem, jeżeli rzeczywiście chcemy osiągnąć sukces i wiarygodność tych danych. Dobrowolnie się zgłaszam. Rozumiem, że nie ma z tym problemu. Na str. 58 jest mowa o ocenie ryzyka. Jej brak powinien być wiązany z występowaniem wypadków.

Jeżeli chodzi o kierunki długofalowe, to w ubiegłym tygodniu na posiedzeniu Komitetu Doradczego ds. Bezpieczeństwa w Luksemburgu dyskutowane były tematy następnych kampanii. Kampania dotycząca stresu kończy się w przyszłym roku. Dyskutuje się o dwóch kampaniach. Pierwsza dotyczy czynników chemicznych, które wcześniej były brane pod uwagę, ale kampania w tej sprawie została przełożona ze względu na wagę zagrożeń psychospołecznych i stresu. Wydaje się, że wśród wielu zadań warto byłoby położyć akcent na to zagadnienia, żebyśmy później w 2016 r. i 2017 r. mogli wyjść z materiałami, które wspomagałyby tę kampanię. Chodzi głównie o czynniki rakotwórcze i mutagenne. Ta problematyka z pewnością utrzyma się jako priorytet w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Drugim tematem jest kultura bezpieczeństwa. To szerokie pojęcie. Mieszczą się w nim właściwie wszystkie zagadnienia. To cel, do którego zbliżamy czy powinniśmy zbliżać się.

Jeżeli chodzi o czynniki chemiczne, to trzeba wspomnieć o 15 substancjach, wśród których jest tlenek węgla, tlenki siarki i azotu. Trzeba będzie rozwiązać pewną kwestię. Mianowicie, wartości, które obecnie Komisja podaje jako wskaźnikowe, istnieją w polskim wykazie dla tlenku węgla od 10 lat. Ale górnicy nie kierują się wykazem ustalanym przez ministra pracy i polityki społecznej, w którym NDS jest definiowany jako bezpieczne stężenie przez 8 godzin w ciągu dnia pracy, 42 godziny tygodniowo dla pracownika i jego przyszłych pokoleń. W ustawie Prawo geologiczne i górnicze wpisano wartości techniczne, to znaczy tyle, ile jest pod ziemią. Górnicy nazwali to NDS. Od dłuższego czasu toczy się korespondencja między ministrem pracy i polityki społecznej oraz ministrem gospodarki. Wartości techniczne nie są NDS. Wydaje mi się, że nie powinniśmy zgadzać się na ten błąd w polskiej legislacji. Zmiana jest naprawdę potrzebna. Tam wpisana jest bardzo stara wartość.

W tym miejscu chciałabym poinformować, że nagrodę I stopnia w kategorii *Rozwiązania techniczne i technologiczne* 42 edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy otrzymał ciągnik akumulatorowy, który nie emituje spalin tego typu. To bardzo ergonomiczne rozwiązanie. W związku z tym nie będzie tego problemu w górnictwie. Jego seryjna produkcja oznacza, że kopalnie same rozwiązałyby problem.

Pan przewodniczący Janowski wspomniał o azbeście. To rzeczywiście zmora wciąż ciążąca nie tylko nad polskim społeczeństwem. Można poprosić Inspekcję Pracy o dokonanie przeglądu wymaganych procedur stosowanych przez zespoły usuwające azbest. Tego nie może robić każdy. Istnieją odpowiednie procedury. Na tym ostatnim spotkaniu we Frankfurcie nad Menem, w którym uczestniczyli przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy, to był jeden z głównych tematów. Niemcy porównali swoje procedury z francuskimi. Różnice dotyczyły m.in. oznakowania miejsca, pomiaru itp. Wielu robotników z Polski pracuje na obszarach przygranicznych. Może należałoby przygotować

nasze grupy, certyfikować je, aby mogły pracować na rzecz obszaru przygranicznego. Nie mamy pojęcia o ochronie. Przez granicę przejeżdżają pracownicy z Polski. Podejmują tę pracę, sami sobie robią krzywdę, a jednocześnie utwierdzają wyobrażenie o polskim robotniku, który właściwie nie ma pojęcia co robi i czym mu to grozi. To fatalny obraz. Może byłoby dobrze kontynuować tę problematykę w ramach dialogu polsko-niemieckiego, tym bardziej, że Inspekcja Pracy będzie gospodarzem następnego spotkania we Wrocławiu. Należałoby przygotować porównanie procedur niemieckich, francuskich i polskich.

Odnosząc się do wypowiedzi pana prezesa Sekundy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy typowaniu branż i zakładów, które aplikują o dofinansowanie, bierze pod uwagę kategorię ryzyka. To kategoria ubezpieczeniowa – jest pochodną składki zróżnicowanej –uwzględniająca zagrożenia i liczbę osób narażonych w danym przedsiębiorstwie. Jest dwukrotnie liczona w tym algorytmie. Uwzględnia się też liczbę wypadków ogółem – ciężkich i śmiertelnych. Jeżeli te trzy czynniki mają wagę w danym przedsiębiorstwie, to otrzyma ono wyższą kategorię ryzyka. Na dofinansowanie mogą liczyć formy od VII kategorii wzwyż – VII, VIII, IX, X. Zatem tego typu klucz został przyjęty. Ale myślę, że nie ma przeszkód, żeby o dofinansowanie wnioskowały sektory, w których zagrożenia są większe. W materiale Inspekcji jest to wyraźnie zaznaczone.

Pan senator Rulewski zgłosił ważną uwagę dotycząca środków ochrony indywidualnej. To wymagałoby wsparcia finansowego Inspekcji Pracy. Obawiam się, że 2 mln zł może nie wystarczą. Ale musi być mechanizm kontroli środków ochrony używanych w zakładach. Pracodawca kupuje na ogół to, co najtańsze. W większości przypadków ochrony nie są adekwatne, niekiedy nawet nadmiarowo ochronne, co obciąża pracownika. Np. ochronniki słuchu ciężkie jak dla czołgistów zupełnie niepotrzebnie stosowane w miejscach, gdzie występuje hałas o niższym natężeniu.

Nasze prawo dopuszcza możliwość pobierania w czasie kontroli próbek stosowanych ochron, jeśli inspektor pracy ma wątpliwości co do ich jakości. Możemy wykonać badania w Instytucie. Właściwie to, o czym mówię, jest prośbą, żebyśmy mogli stosować prawo. Rozumiem, że Inspekcja ma ograniczone środki. Jeżeli badania potwierdzą, że ochrona jest niewłaściwa, to koszty ponosi pracodawca, który ją zakupił. Jeżeli okazałoby się, że jest prawidłowa, to podmiot, który kieruje. Jest to sztuczna figura. Dlatego nikt nie zajmuje się tą sprawą.

Kopalnie wydają miliardy złotych na zakup środków ochrony dróg oddechowych. Maski starczają na pół godziny, godzinę, ponieważ szybko zapychają się. W sprawozdaniach kierowanych do GUS pracodawcy podają, że wydatki na bezpieczeństwo i higienę pracy stanowią od 0,6% do 1% ich budżetów. W zasadzie nie ma kontroli nad tym obszarem.

Możemy prowadzić nadzór u producenta, wydawać certyfikat. Ale to inna ścieżka. Chodzi o to, co de facto otrzymuje pracownik. Jeżeli ochrona jest niewygodna i w dodatku nieskuteczna, to są wyrzucone pieniądze i zmarnowany wysiłek. Kształtuje się pojęcie, że bhp to tylko kłopot i nie ma się co tym przejmować. Gdyby można było podejść systemowo do rozwiązania kwestii, to byłaby to zmiana jakościowa.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Lista mówców została wyczerpana.

Zamykam dyskusję.

Projekt stanowiska przygotuje Zespół ds. Prawno-Organizacyjnych.

Przechodzimy do spraw bieżących.

Jeśli chodzi o posiedzenie Rady w styczniu przyszłego roku, to trudno obecnie podać jego dokładny termin. Dzisiaj odbywa się ostatnie posiedzenie Rady tej kadencji. Marszałek Sejmu podpisał zarządzenie o powołaniu Rady nowej kadencji. Wystąpił do gremiów, które desygnują kandydatów na członków Rady Ochrony Pracy. Zapewne w styczniu będzie już posiedzenie Rady w nowym składzie. Myślę, że odbędzie się 13 lub 27 stycznia. Proszę zarezerwować te terminy. Sekretariat zawiadomi o terminie posiedzenia.

Tematem posiedzenia będzie bezpieczeństwo pracy w kopalniach odkrywkowych i otworowych. Materiał przygotuje Wyższy Urząd Górniczy oraz Państwowa Inspekcja Pracy.

Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos w sprawach bieżących?

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy Danuta Koradecka:

Wydaje mi się, że członkowie Rady tej kadencji stanowią zespół ludzi zjednoczonych wokół tej problematyki. Każdy z nas przychodzi z różnych obszarów – administracji, nauki, pracodawców, pracowników. Niesłychanie istotną rolę w upowszechnianiu tego, o czym mówimy spełniają media. Tak się składa, że na dzisiejszym posiedzeniu po raz ostatni jest z nami pani Barbara Rudniewska, redaktor naczelna „Przyjaciela przy pracy". Pismo zamyka działalność. Dziękujemy pani redaktor za te lata i bardzo osobiste zaangażowanie w redagowanie pisma czytelnego i przystępnego dla pracowników. To pismo było najbliżej stanowiska pracy.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Przyłączamy się do podziękowań.

Redaktor naczelna „Przyjaciela przy pracy" Barbara Rudniewska:

Dziękuję wszystkim państwu za współpracę. Życzę sukcesów w dalszej działalności.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos w sprawach bieżących?

Pani Ewa Górska, proszę.

Członek Rady Ochrony Pracy Ewa Górska:

Chciałabym zwrócić się z apelem, jestem przewodniczącą Towarzystwa Ergonomicznego, obserwując warunki pracy, w jakich pracujemy oraz posłowie i senatorowie, odnoszę wrażenie, że, niestety, „szewc bez butów chodzi". Chociażby ta sala – jeżeli ocenić z punktu ergonomicznego stoły i krzesła oraz sposób rozstawienia, to wiele pozostaje do życzenia. Z tego, co wiem, rok temu była akcja mająca na celu poprawienie siedzisk w głównej sali sejmowej. Nie wiem, jak się to skończyło.

Chciałabym zaapelować, żebyśmy zadbali o nasze warunki pracy.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Siedziska zostały poprawione. Ale one są zabytkowe, trudno je dostosować. Wtedy, kiedy był wykonywany wystrój sali głównej, nikt nie zwracał uwagi na warunki ergonomiczne.

Członek Rady Ochrony Pracy Elżbieta Rafalska:

Nam nie wypada upominać się o swoje. To trochę niezręczna sytuacja. Byłam też senatorem. Miejsca są szalenie niewygodne i ciasne. Nie mówimy o komforcie, ale o ergonomicznych aspektach. Proszę pamiętać, że jest to wielogodzinne siedzenie.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Może nie dyskutujmy o ergonomii w punkcie sprawy różne. Wszyscy chcieliby pracować w jak najlepszych warunkach.

Jest to nasze ostatnie posiedzenie przed zbliżającymi się Świętami Bożego Narodzenia i Nowym Rokiem. Życzę państwu szczęścia i zdrowia. Wszystkiego dobrego i pomyślności dla państwa i państwa rodzin i bliskich. Do siego 2015 roku!

Zapraszam do Sali Kolumnowej na uroczystość wręczenia nagród laureatom 42. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy, którego organizatorem jest Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Zamykam tę część posiedzenia.

Uroczystość wręczenia nagród laureatom 42. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Serdecznie witam laureatów 42. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy. W państwa imieniu witam przedstawiciela głównego organizatora konkursu, panią Małgorzatę Marcińską – podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej oraz przedstawicieli współorganizatorów: panią Małgorzatę Nietopiel – dyrektora Departamentu Prewencji i Rehabilitacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, panią Ewę Mańkiewicz-Cudny – prezesa Naczelnej Organizacji Technicznej, panią Angelikę Markowską-Karolczuk – dyrektora Gabinetu Prezesa Urzędu Dozoru Technicznego, pana Leszka Zająca – zastępcę głównego inspektora pracy.

Witam też przedstawicieli sponsorów: PKN ORLEN SA, Katowickiego Holdingu Węglowego SA, WARBUD SA, Arbeit-Schutz Messe Consulting Sp. z o.o., Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM SA, Jastrzębskiej Spółki Węglowej KOKS SA oraz partnera PKP Polskie Linie Kolejowe SA, a także członków Rady Ochrony Pracy i wszystkich zaproszonych gości.

Witam przedstawicieli przedsiębiorstw, które angażują się w poprawę warunków pracy swych pracowników. Dzięki skutecznemu wdrażaniu nowatorskich rozwiązań stają się one liderami wyróżniając się kreatywnością i aktywnością w kształtowaniu właściwych warunków pracy. Witam też przedstawicieli uczelni i instytutów badawczych, które prowadząc badania dotyczące nowych rozwiązań w zakresie ochrony człowieka w środowisku pracy przyczyniają się do postępu w tej dziedzinie.

Rada Ochrony Pracy od wielu lat poprzez swe działania opiniotwórcze i promocyjne wspiera poprawę warunków pracy w Polsce. Ale oczywiście kluczowa w tych działaniach jest aktywność samych przedsiębiorstw, a także zaangażowanie instytucji nauki we wspieranie przemysłu innowacyjnymi rozwiązaniami. Dlatego fakt ich uczestniczenia w jednym z najstarszych w Polsce konkursów ogólnopolskich napawa optymizmem. Bowiem samo prawodawstwo i nakazy nie czynią pracy bezpieczniejszą. Niezbędne jest wdrażanie rozwiązań technicznych lub organizacyjnych, usprawniających system bezpieczeństwa pracy i umożliwiających osiąganie warunków pracy na poziomie europejskim.

Powstające rozwiązania tworzą „dobre praktyki", które z powodzeniem mogą być stosowane w innych zakładach i gałęziach gospodarki, a wdrażanie i powielanie tego, co już się sprawdziło zawsze przynosi pozytywne efekty. Dlatego wierzę, iż nagrodzone w konkursie najlepsze rozwiązania zostaną szeroko upowszechnione i znajdą zastosowanie wśród dużej liczby odbiorców. Pozwoli to na wzrost przekonania, że każdy może wpłynąć na poziom bezpieczeństwa. Nie powinno bowiem być przyzwolenia na nieprawidłowe zachowania, złe nawyki i oszczędzanie na bezpieczeństwie. W kontekście działalności Rady Ochrony Pracy cieszy bardzo duże zaangażowanie nauki i przemysłu w tworzenie kultury bezpieczeństwa.

Mam nadzieję, że w kolejnych edycjach konkursu to zaangażowanie będzie nadal rosło, przynosząc kolejne rozwiązania użyteczne dla ochrony zdrowia i życia pracujących. Serdecznie gratuluję wszystkim laureatom konkursu.

Proszę o zabranie głosu panią Małgorzatę Marcińską – podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Małgorzata Marcińska:

Witam bardzo serdecznie wszystkich państwa na uroczystości wręczenia nagród laureatom 42. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy, którego głównym organizatorem jest minister pracy i polityki społecznej. Serdecznie dziękuję wszystkim, którzy przyjęli zaproszenie do udziału w tegorocznej edycji.

Coroczne sprawozdania z realizacji konkursu pokazują utrzymujące się zainteresowanie firm, instytucji i organizacji udziałem w tym przedsięwzięciu, co oznacza że wiele podmiotów przywiązuje dużą wagę do bezpieczeństwa i higieny pracy. Stan warunków

pracy nadal trudno uznać za satysfakcjonujący, o czym świadczą niezadowalające dane statystyczne dotyczące liczby wypadków przy pracy, choć na podkreślenie zasługuje też fakt, że w ostatnich dwóch latach odnotowano spadek liczby wypadków. Osiągnięcie trwałej poprawy wymaga zaangażowania i współdziałania wielu podmiotów. Dlatego ważne jest włączenie pracodawców i pracowników w przedsięwzięcia związane z poprawą warunków pracy.

Z satysfakcją należy stwierdzić, że dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy następuje wiele pozytywnych zmian – zarówno w sferze świadomości, jak i w zakresie wdrażania konkretnych rozwiązań na rzecz poprawy warunków pracy. Temu też służy idea konkursu – aby cenne, mądre i wartościowe rozwiązania mogły być upowszechniane oraz mogły stanowić wzorzec i dobrą praktykę do naśladowania przez innych. Nic nie jest bowiem tak skuteczne, jak dobry przykład oraz promowanie nowoczesnych rozwiązań umożliwiających poprawę stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, które przedstawiono w tegorocznej edycji konkursu.

W tym roku wyodrębniono w konkursie nową kategorię – przedsięwzięcia organizacyjne i edukacyjne. Zauważono bowiem, iż coraz więcej firm podejmuje działania właśnie w tym zakresie. Zatem uwzględnienie tej kategorii umożliwiło racjonalny podział i ocenę zgłoszonych prac. Dziś konkurs dotyczy nie tylko rozwiązań technicznych i technologicznych czy prac naukowo-badawczych, ale także związanych z budowaniem kultury bezpieczeństwa w Polsce i eliminowaniem zagrożeń psychospołecznych. Jest to o tyle ważne, że takie zagrożenia wyrastają na jeden z głównych problemów współczesnego rynku pracy.

Dlatego podstawą działań na rzecz budowania kultury bezpieczeństwa powinna być prewencja. Musimy to uświadamiać pracodawcom. A pracownikom – na poziomie konkretnego stanowiska pracy – przekazywać wiedzę dotyczącą właściwego postępowania i motywować ich do przestrzegania przepisów i zasad bhp.

Pragnę jeszcze raz podziękować wszystkim państwu za udział w konkursie, którego celem jest właśnie taka motywacja. Już dziś zachęcam i zapraszam do udziału w konkursie w przyszłym roku. Serdecznie gratuluję nagrodzonym autorom oraz reprezentowanym przez nich przedsiębiorstwom i instytucjom. Życzę dalszych sukcesów.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję, pani minister.

Proszę o zabranie głosu panią Małgorzatę Nietopiel – dyrektora Departamentu Prewencji i Rehabilitacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Dyrektor Departamentu Prewencji i Rehabilitacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Małgorzata Nietopiel:

W imieniu pani prezes Elżbiety Łopacińskiej chciałabym serdecznie podziękować za zaproszenie na uroczystość wręczenia nagród laureatom 42. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy. Ten konkurs na trwale wpisał się w kalendarz wydarzeń poświęconych bezpieczeństwu i zdrowiu człowieka w środowisku pracy. Popularyzacja i promocja dobrych praktyk związanych z kształtowaniem bezpiecznych warunków pracy poprzez poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, wprowadzanie nowych metod oceny zagrożeń i ryzyka zawodowego oraz ochrony człowieka w środowisku pracy są zagadnieniami szczególnie bliskimi dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który już od ponad 10 lat realizuje zadania związane z problematyką prewencji wypadkowej. Skuteczność i efektywność tych działań nie byłaby możliwa bez współpracy z różnymi instytucjami i podmiotami działającymi w obszarze ochrony pracy, w tym z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy-Państwowym Instytutem Badawczym. Dzięki tej współpracy możliwy był wkład ZUS w dzisiejszą uroczystość.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków przeznaczonych na prewencję wypadkową miał możliwość dofinansowania już po raz kolejny Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy. Wyrażam przekonanie, że dzisiejsze spotkanie jest nie tylko okazją do wręczenia nagród laureatom konkursu, ale przede wszystkim okazją do docenienia i promowania dobrych praktyk kształtujących świadomość w zakresie bezpiecz-

nych zachowań w miejscu pracy i zachęcających pracowników do współudziału w zarządzaniu bezpieczeństwem i higieną pracy w firmie, stanowiącego integralne podejście do ogólnego zarządzania przedsiębiorstwem.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję, pani dyrektor.

Proszę o zabranie głosu panią Ewę Mańkiewicz-Cudny – prezes Naczelnej Organizacji Technicznej.

Prezes Naczelnej Organizacji Technicznej Ewa Mańkiewicz-Cudny:

Zacznę – jak wszyscy – od złożenia gratulacji laureatom i podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się do organizacji konkursu. Naczelna Organizacja Techniczna od 1. edycji bierze udział w tym konkursie jako współorganizator. Przywiązujemy ogromną wagę do spraw związanych z rozwojem techniki, postępu technicznego, ale jednocześnie rozwijającego się w sposób bezpieczny dla tych, którzy wytwarzają technikę, jak również dla tych, którzy z niej korzystają.

Jesteśmy w przededniu wielkich jubileuszowych uroczystości naszej organizacji. Chcielibyśmy je uczcić nie tylko czymś, co można nazwać „akademią". Deklarujemy, że jednym z elementów uroczystości będzie seminarium, które będzie poświęcone kwestiom technicznym i technologicznym związanym z bezpieczeństwem pracy.

Jeszcze raz gratuluję wszystkim laureatom. Życzę im sukcesów w dalszej pracy na rzecz bezpiecznych warunków pracy.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję, pani prezes.

Proszę o zabranie głosu pana Leszka Zająca – zastępcę głównego inspektora pracy.

Zastępca głównego inspektora pracy Leszek Zając:

Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy od wielu lat jest naturalnym i bardzo ważnym sprzymierzeńcem Państwowej Inspekcji Pracy, szczególnie w obszarze prewencji zagrożeń i popularyzacji zagadnień dotyczących bezpieczeństwa w środowisku pracy. Z tym większą satysfakcją angażujemy się w różnego rodzaju inicjatywy realizowane przez Instytut, wśród których Ogólnopolski Konkurs Poprawy Warunków Pracy, organizowany przez ministra pracy i polityki społecznej, zajmuje szczególne miejsce. Bowiem z roku na rok powiększa się baza wyłonionych przez Sąd Konkursowy najlepszych praktyk ukierunkowanych na poprawę warunków pracy oraz ochronę człowieka w środowisku pracy.

Pragnę serdecznie pogratulować laureatom tegorocznej edycji konkursu. Proszę przyjąć wyrazy uznania za państwa zaangażowanie, inwencję oraz wolę podzielenia się z innymi najlepszymi rozwiązaniami poprawiającymi bezpieczeństwo pracy. Życzę laureatom konkursu i nam wszystkim, aby dostrzeżone przez Sąd Konkursowy i uhonorowane nagrodą rozwiązania przedstawione w państwa pracach przynosiły wymierne efekty dla poprawy bezpieczeństwa i zdrowia w środowisku pracy.

Pani prof. Danucie Koradeckiej życzę niesłabnącego entuzjazmu w wypełnianiu tak ważnych inicjatyw na rzecz pozytywnego zmieniania sposobu podejścia pracodawców i pracowników do kształtowania bezpiecznego środowiska pracy, będącego przecież wyznacznikiem naszych wspólnych działań. Życzę sukcesów w realizacji kolejnych edycji tego szczególnego konkursu, jak i wielu innych cennych przedsięwzięć prewencyjnych, przybliżających nas do pomyślnej realizacji wspólnych celów.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję, panie ministrze.

Nie wszyscy mogli przybyć na dzisiejszą uroczystość. Skierowali listy. Proszę o ich odczytanie.

Przedstawicielka Ośrodka Promocji CIOP-PIB Aneta Kleczkowska:

Przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych Jan Guz skierował do uczestników dzisiejszej uroczystości list następującej treści: „Szanowni Państwo, na ręce Pani Dyrektor składam serdeczne podziękowania za zaproszenie na uroczystość

wręczenia dyplomów laureatom Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy, odbywającą się 2 grudnia w sali kolumnowej w Sejmie RP. W tym dniu obchodzimy uroczystość trzydziestolecia powstania OPZZ. Stąd moja obecność i złożenie osobistych gratulacji nagrodzonym nie jest możliwe.

Pragnę podkreślić, że dla OPZZ reprezentującego organizacje związkowe wszystkich branż gospodarki rozstrzygnięcie Konkursu to co roku ważne wydarzenie. Przypadająca w tym roku 42. edycja konkursu świadczy nie tylko o jego prestiżu wśród przedsiębiorców, ale jest przykładem poszukiwania nowatorskich rozwiązań służących bezpiecznej pracy. Nagrodzeni to zakłady działające na rzecz poprawy warunków pracy, ograniczania i minimalizowania zagrożeń, a jednocześnie doskonalący rozwiązania techniczne i organizacyjne.

OPZZ corocznie przez udział swojego przedstawiciela uczestniczy w pracach Sądu Konkursowego pod przewodnictwem pani prof. Danuty Koradeckiej. Dzięki temu mamy możliwość poznania innowacyjności rozwiązań i poziomu postępu technicznego, prezentowanego przez nagrodzonych laureatów. Te rozwiązania dobrze służą pracownikom, czynią pracę bezpieczniejszą i wpływają na kształtowanie przyjaznej atmosfery w stosunkach pracy.

Tak rozumiane partnerstwo technika i dialog w służbie człowiekowi będą zawsze cenione i popierane przez Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych. Gratuluję wszystkim nagrodzonym przedsiębiorstwom. Pamiętajcie, że status wyróżnienia w Ogólnopolskim Konkursie Poprawy Bezpieczeństwa i Warunków Pracy to nobilitacja, ale i zobowiązanie do jeszcze lepszej, bezpieczniejszej pracy. Bądźcie jak najdłużej elitą krajowych przedsiębiorców dbających o bezpieczeństwo". Podpisał Jan Guz – przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych.

Odczytam teraz list Mirosława Koziura – prezesa Wyższego Urzędu Górniczego: „Szanowna Pani Profesor, dziękuję za zaproszenie do udziału w uroczystości wręczenia dyplomów laureatom 42. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy, która odbędzie się 2 grudnia. Niezwykle cenię cel konkursu, jakim jest upowszechnianie prac naukowo-badawczych oraz rozwiązań organizacyjnych i technicznych prowadzących do poprawy warunków pracy oraz ochrony człowieka w środowisku pracy poprzez udoskonalanie stosowanych lub wprowadzanie nowych rozwiązań mających zastosowanie w praktyce. Wszystkim laureatom Konkursu składam serdeczne gratulacje i życzę dalszych sukcesów". Podpisał Mirosław Koziura – prezes Wyższego Urzędu Górniczego.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Proszę panią prof. Danutę Koradecką – przewodniczącą Sądu Konkursowego, o przedstawienie wyników 42. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy.

Przewodnicząca Sądu Konkursowego, dyrektor Centralnego Instytutu Ochrony Pracy -Państwowego Instytutu Badawczego Danuta Koradecka:

Celem Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy jest inspirowanie i upowszechnianie wyników prac naukowo-badawczych, rozwiązań technicznych i technologicznych, a także przedsięwzięć organizacyjnych i edukacyjnych prowadzących do poprawy warunków pracy. Konkurs został zainicjowany przez resort pracy, jest organizowany corocznie od 1972 r. To jeden z konkursów ogólnopolskich o najdłuższej tradycji.

Jego organizatorem jest Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z Ministerstwem Gospodarki, Ministerstwem Zdrowia, Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwem Edukacji Narodowej, Naczelną Organizacją Techniczną FSNT-NOT, Państwową Inspekcją Pracy, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Wyższym Urzędem Górniczym, Urzędem Dozoru Technicznego, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, NSSZ „Solidarność", OPZZ i Forum Związków Zawodowych. Sekretariat konkursu prowadzi Centralny Instytut Ochrony Pracy-Państwowy Instytut Badawczy.

W konkursie dominują rozwiązania zastosowane w sekcjach gospodarki o najwyższych wskaźnikach wypadkowości, w tym górnictwie, budownictwie, przemyśle maszynowym. Uczestniczą w nim zarówno duże zakłady przemysłowe, jak i małe zakłady

rzemieślnicze, uczelnie, instytuty naukowe, młodzi wynalazcy i doświadczeni racjonalizatorzy.

Organizowanie konkursu pozwala na:

– identyfikację obszarów, w których potrzebne jest podejmowanie działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa,

– zwiększenie świadomości i zaangażowania pracodawców w kształtowanie warunków pracy,

– aktywizację pracowników poprzez wdrażanie ich rozwiązań racjonalizatorskich,

– rozwój współpracy świata nauki i praktyki,

– budowanie kultury bezpieczeństwa.

Konkurs podzielony jest na trzy kategorie: *Rozwiązania techniczne i technologiczne zastosowane w praktyce* (nowe brzmienie od 2014 r.), *Prace naukowo-badawcze z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii, służące poprawie warunków pracy, mające zastosowanie w praktyce* (od 1995 r.), *Przedsięwzięcia organizacyjne i edukacyjne – działania z zakresu organizacji pracy, edukacji i popularyzacji bezpieczeństwa pracy* (nowa kategoria od 2014 r.). Po wstępnym wyborze w oddziałach wojewódzkich NOT na 42 edycję Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy napłynęło 77 prac. Obejmują one następujące obszary tematyczne: zagrożenia hałasem i drganiami, zagrożenia chemiczne i pyłowe, zagrożenia mechaniczne, zagrożenia elektryczne, wybuchowe i pożarowe, zagrożenia polami elektromagnetycznymi, uciążliwość pracy, środki ochrony indywidualnej, edukacja i upowszechnianie. Według deklaracji autorów wniosków, bezpośrednia poprawa warunków pracy w wyniku zastosowania rozwiązań objęła ok. 10 tys. osób, natomiast poprawa potencjalna w wyniku upowszechniania rozwiązań – ok. 800 tys. osób.

W kategorii *Rozwiązania techniczne i technologiczne zastosowane w praktyce* Sąd Konkursowy przyznał 1 nagrodę I stopnia, 1 nagrodę II stopnia, 3 nagrody III stopnia i 7 wyróżnień.

Nagroda I stopnia – Ciągnik akumulatorowy GAD-1.

Z uwagi na bezemisyjną pracę i niski poziom wydzielanego ciepła i emitowanego hałasu, proponowane rozwiązanie jest konkurencyjne w stosunku do stosowanych obecnie urządzeń z napędem spalinowym. Miejsce pracy operatora ciągnika zaprojektowano tak, aby gwarantowało mu bezpieczną i ergonomiczną pracę. Ciągnik GAD-1 jest przeznaczony do przewozu ludzi i sprzętu po podwieszonej trasie szynowej. Jest on rozwiązaniem innowacyjnym w skali światowej, co potwierdzają zgłoszenia patentowe oraz liczne nagrody uzyskane na krajowych i zagranicznych targach i wystawach. Spełnia wysokie wymagania norm unijnych zharmonizowanych z dyrektywami MD, ATEX i EMC.

Nagroda II stopnia – System nadzoru obciążenia przenośnika taśmowego.

Zaprojektowany układ ostrzegania o przeciążeniu przenośnika taśmowego w znacznym stopniu ogranicza występowanie zagrożeń dla obsługujących pracowników, związanych z nadmiernym zasypaniem przenośników odstawy centralnej oraz zwiększa wydajność całego ciągu technologicznego przez ograniczenie czasu awaryjnych przestojów przenośników. Elementem poprawiającym bezpieczeństwo jest też ograniczanie zagrożenia pożarowego, które może powstać podczas zasypania przenośnika urobkiem wskutek kontaktu elementów wirujących przenośnika taśmowego z materiałem palnym.

Nagroda III stopnia – Kompleksowe zabezpieczenie pracowników przy wykonywaniu prac na wysokości.

W wyniku stworzenia kompleksowego systemu ochrony przed upadkami z wysokości i do zagłębień, obejmującego zarówno środki techniczne, jak i wdrożone oraz nadzorowane procedury postępowania, wyeliminowano stosowanie drabin przenośnych i innych środków technicznych stwarzających potencjalne zagrożenia dla użytkowników.

Nagroda III stopnia – Automatyczne systemy ostrzegania na maszynach roboczych. Opracowano automatyczny system ostrzegania na maszynach roboczych podczas wykonywania robót torowych na terenie PKP Polskie Linie Kolejowe, wykorzystujący wyłącznie transmisję radiową. Stosowanie tego systemu usprawnia prace i poprawia stan bezpieczeństwa pracy na terenie prowadzonych robót inwestycyjnych.

Nagroda III stopnia – System elektronagrzewu betonu nowej generacji.

Nowy system elektronagrzewu betonu, poprzez zastosowanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych ogranicza zagrożenia pracowników budowlanych, zmniejsza ciężar urządzeń wymagających przenoszenia oraz zwiększa jakość wiązania betonu na budowach. Rozwiązanie jest jedynym tak zaawansowanym technologicznie elektronagrzewem betonu na rynku.

W kategorii *Prace naukowo-badawcze z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii, służące poprawie warunków pracy, mające zastosowanie w praktyce* Sąd Konkursowy przyznał 1 nagrodę I stopnia, 2 nagrody II stopnia, 1 nagrodę III stopnia i 2 wyróżnienia.

Nagroda I stopnia – Przemysłowe zastosowanie metody natężeniowej do identyfikacji zagrożeń poprzez ograniczenie hałasu.

Opracowana teoria unikalnego połączenia różnych metod badania hałasu pozwala na precyzyjną identyfikację zagrożeń i poprawę warunków pracy przy przekraczaniu dopuszczalnych jego poziomów. Zweryfikowanie zastosowania tej metody w typowych obiektach górniczych i energetycznych było podstawą jej wdrożenia w KGHM Polska Miedź SA i poprawy stanu bezpieczeństwa pracy.

Nagroda II stopnia – Aktywny układ chłodzący cieczą do stosowania pod odzieżą ochronną.

Opracowano skuteczny aktywny układ chłodzący cieczą do stosowania pod barierową odzieżą ochronną pracowników, na stanowiskach w gorącym środowisku pracy (np. w przemyśle metalurgicznym), zasilany z agregatu mobilnego. Nośnikiem dla układu rurek rozprowadzających ciecz chłodzącą jest specjalnie zaprojektowana dwuwarstwowa dzianina.

Nagroda II stopnia – System zdalnego nadzoru prawidłowego użytkowania nauszników przeciwhałasowych.

Jego działanie polega na ciągłym monitorowaniu hałasu pod czaszami nauszników pracowników objętych systemem i powiadamianiu osoby nadzorującej o występującym narażeniu na hałas i konieczności podjęcia odpowiednich działań korygujących w przypadku wystąpienia przekroczenia wartości dopuszczalnych.

Nagroda III stopnia – Wizualizacyjna metoda wspomagania oceny stanu technicznego i bezpieczeństwa obudowy szybu z wykorzystaniem cyfrowej analizy obrazu.

W celu obiektywnej oceny stanu technicznego i bezpieczeństwa obudów szybów górniczych i studni głębinowych opracowano metodę bazującą na cyfrowej analizie obrazu wspomaganej analizą numeryczną stanu wytężenia w konstrukcji obudowy. Opracowana metoda zwiększa bezpieczeństwo monitorowania i prowadzenia robót naprawczych w szybie.

W kategorii *Przedsięwzięcia organizacyjne i edukacyjne popularyzujące bezpieczeństwo pracy* Sąd Konkursowy przyznał 1 nagrodę I stopnia, 1 nagrodę II stopnia, 1 nagrodę III stopnia oraz 11 wyróżnień.

Nagroda I stopnia – Wdrożenie internetowej platformy szkoleniowo-informacyjnej.

W celu zwiększenia dostępności do informacji specjalistycznych dotyczących przede wszystkim bezpieczeństwa pracy w górnictwie, opracowano i uruchomiono tematyczną platformę internetową. Jej konstrukcja, dostosowanie do potrzeb górników oraz interaktywność i popularność przyczynia się do podnoszenia poziomu wiedzy i wzrostu kultury bezpieczeństwa w kopalniach.

Nagroda II stopnia – Cykl kampanii informacyjno-prewencyjnych dotyczących bezpieczeństwa pracy.

Zgłoszone opracowanie przedstawia kompleksowe, systematyczne i długoterminowe działania zmierzające do podniesienia świadomości w zakresie bhp pracowników Grupy Ożarów SA oraz współpracujących podwykonawców. Konsekwentnie prowadzone kampanie informacyjno-prewencyjne poprawiły stan bezpieczeństwa pracy w zakładach koncernu.

Nagroda III stopnia – Rozszerzenie funkcjonalności systemu wizualizacji Zefir o moduł Wspomagania Prowadzenia Akcji Ratowniczych.

Do monitorowania (poprzez plansze graficzne) parametrów bezpieczeństwa metanowego i pożarowego oraz procesów technologicznych w KWK Bielszowice jest stosowany

System Zefir. W celu wspomagania osób podejmujących decyzje podczas akcji ratowniczych wprowadzono moduł Wspomagania Prowadzenia Akcji Ratowniczych, którego zadaniem jest szybkie dostarczanie niezbędnych informacji.

W kategorii *Rozwiązania techniczne i technologiczne* wyróżnienia otrzymały następujące przedsiębiorstwa: ArcelorMittal Poland S.A. Oddział w Zdzieszowicach i Oddział w Dąbrowie Górniczej, PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów, Zakłady Porcelany Elektrotechnicznej ZAPEL SA w Boguchwale, Kompania Węglowa S. Oddział KWK „Brzeszcze" w Brzeszczu i Oddział KWK Bobrek-Centrum w Bytomiu, CEMEX Polska Sp. z o.o. Zakład Cementownia Chełm.

W kategorii *Prace naukowo-badawcze* wyróżnienia otrzymały: Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, KGHM Polska Miedź SA O/ZG „Polkowice-Sieroszowice" w Polkowicach, Instytutu Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi.

W kategorii *Przedsięwzięcia organizacyjne i edukacyjne* wyróżnienia otrzymały następujące podmioty: Volkswagen Poznań Sp. z o.o. w Poznaniu, Philips Lighting Poland S.A. Oddział Pabianice w Pabianicach, Katowicki Holding Węglowy SA w Katowicach, Grupa Azoty Zakłady Azotowe Puławy SA w Puławach, Szkoła Główna Służby Pożarniczej w Warszawie, Biuro Doradczo-Usługowe BHP Andrzej Dziedzic w Dąbrowie Tarnowskiej, CEMEX Polska Sp. z o.o. w Warszawie, FIAT AUTO POLAND SA Zakład Tychy, Kompania Węglowa SA w Katowicach oraz KW SA Oddział Zakład Informatyki i Telekomunikacji w Rybniku, absolwenci 2014 r. kierunku Inżynieria Bezpieczeństwa Politechniki Poznańskiej oraz Główny Instytut Górnictwa w Katowicach.

W tym miejscu chciałabym podziękować fundatorom i sponsorom 42. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy, czyli Ministerstwu Pracy i Polityki Społecznej, Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, Polskiemu Koncernowi Naftowego ORLEN SA, Katowickiemu Holdingowi Węglowemu SA, WARBUD SA, A.S. Messe Consulting Sp. z o.o., Operatorowi Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM SA, Jastrzębskiej Spółce Węglowej KOKS SA. Partnerem konkursu w tej edycji są PKP Polskie Linie Kolejowe SA., którym również składam podziękowania.

Naczelna Organizacja Techniczna ufundowała trzy roczne prenumeraty „Przeglądu Technicznego". Otrzymują je: Volkswagen Poznań Sp. z o.o. w Poznaniu, Główny Instytut Górnictwa w Katowicach, Kompania Węglowa SA Oddział KWK „Ziemowit".

Serdecznie gratuluję laureatom i uczestnikom 42. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy. Przystępujemy do wręczenia nagród.

(Tę część uroczystości prowadzi Aneta Kleczkowska z Ośrodka Promocji CIOP-PIB).

Prowadząca Aneta Kleczkowska – CIOP-PIB:

Rozpoczynamy uroczystość wręczenia nagród i wyróżnień laureatom 42. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy. O wręczenie statuetek i dyplomów proszę przewodniczącą Rady Ochrony Pracy panią poseł Izabelę Katarzynę Mrzygłocką, podsekretarza stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej panią Małgorzatę Marcińską, przewodniczącą Sądu Konkursowego panią prof. Danutę Koradecką oraz sekretarza Rady Ochrony Pracy pana posła Mirosława Pawlaka.

Zaczynamy od kategorii *Rozwiązania techniczne i technologiczne*. Nagroda I stopnia -Ciągnik akumulatorowy GAD-1.

Po odbiór dyplomów zapraszam autorów rozwiązania. Są nimi panowie: Andrzej Drwięga, Bartosz Polnik, Zdzisław Budzyński, Dariusz Czerniak, Marcin Gąsior z Instytutu Techniki Górniczej KOMAG w Gliwicach, Krystian Skupień z NAFRA Polska Sp. z o.o. w Rybniku, Jarosław Mróz, Stanisław Kasperek z VACAT Sp. z o.o. w Rybniku, Bartłomiej Schinohl z BUDWAK Sp. z o.o. w Rybniku.

Po odbiór statuetki dla Instytutu Techniki Górniczej KOMAG zapraszam pana Dariusza Prostańskiego – dyrektora ds. rozwojowych.

Nagroda II stopnia – System nadzoru obciążenia przenośnika taśmowego typu Pioma-1200.

Autorami rozwiązania są panowie Wojciech Majzner, Miszel Bugiel, Wojciech Chrószcz z Kompanii Węglowej SA Oddział KWK „Marcel" w Radlinie. Zapraszam po odbiór dyplomów. Statuetkę dla firmy odbierze pan Jacek Kowalczuk – dyrektor ds. produkcji.

Nagroda III stopnia – Kompleksowe zabezpieczenie pracowników przy wykonywaniu prac na wysokości.

Po odbiór dyplomów zapraszam autorów rozwiązania panią Karolina Rduch oraz panów Krzysztofa Malinowskiego i Rafała Chmielewskiego z Zakładu Mechanizmów Faurecia Wałbrzych SA. Statuetkę dla firmy odbierze pan Karol Zieliński – dyrektor Zakładu.

Nagroda III stopnia – Automatyczne systemy ostrzegania na maszynach roboczych – gwarancją bezpieczeństwa podczas wykonywania robót torowych na terenie PKP Polskie Linie Kolejowe SA.

Po odbiór dyplomów oraz statuetki dla instytucji zapraszam autorów rozwiązania. Są nimi panowie Krzysztof Słoka z PKP Polskie Linie Kolejowe SA, Zakład Maszyn Torowych w Krakowie i Tomasz Borkowski z PKP Polskie Linie Kolejowe SA w Warszawie.

Nagroda III stopnia – System elektronagrzewu betonu nowej generacji w celu poprawy warunków pracy pracowników budowlanych w warunkach podwyższonego zagrożenia.

Autorami rozwiązania są panowie: Krzysztof Trzcinka, Marek Maciąg, Wojciech Winiarski, Andrzej Bratek, Czesław Godzisz z Przemysłowego Instytutu Automatyki i Pomiarów PIAP w Warszawie oraz Mateusz Zgutka, Piotr Dymarski z Mostostal Warszawa SA w Warszawie. Zapraszam po odbiór dyplomów. Statuetki dla instytucji odbiorą pan prof. Stanisław Kaczanowski – zastępca dyrektora ds. badawczo-rozwojowych PIAP oraz pan Jacek Szymanek – członek zarządu ds. administracji i zarządzania Mostostal Warszawa SA.

Serdecznie gratulujemy autorom nagrodzonych prac w kategorii *Rozwiązania techniczne i technologiczne*.

Przechodzimy do kategorii *Prace naukowo- badawcze*.

Nagroda I stopnia – Przemysłowe zastosowanie metody natężeniowej celem precyzyjnej identyfikacji zagrożeń i istotnej poprawy warunków pracy, poprzez ograniczenie ponadnormatywnego hałasu.

Po odbiór dyplomów zapraszam autorów rozwiązania – panów: Marka Pierchałę, Arkadiusza Ślusarka z Instytutu Techniki Górniczej KOMAG w Gliwicach i Andrzeja Herdę z KGHM Polska Miedź SA Oddział Zakłady Wzbogacania Rud w Polkowicach. Statuetki dla instytucji odbiorą panowie: Andrzej Konieczny – dyrektor Oddziału KGHM Polska Miedź SA i współautor opracowania oraz Dariusz Prostański – dyrektora ds. rozwojowych KOMAG.

Nagroda II stopnia – Aktywny układ chłodzący cieczą do stosowania pod odzieżą ochronną.

Po odbiór dyplomów oraz statuetek dla instytucji zapraszam autorów rozwiązania. Są nimi państwo: Grażyna Bartkowiak, Anna Dąbrowska z Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie, Waldemar Andrzejewski z TECHNOCHŁÓD-TECHNOSZRON w Nowym Kawęczynie, Bogdan Włodarczyk, Krzysztof Kowalski z Politechniki Łódzkiej – Wydział Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów w Łodzi, Renata Garus, Ewelina Knopik z Przedsiębiorstwa Sprzętu Ochronnego MASKPOL SA w Konieczkach.

Nagroda II stopnia – System zdalnego nadzoru prawidłowego użytkowania nauszników przeciwhałasowych.

Autorami rozwiązania są panowie: Leszek Morzyński, Paweł Górski, Piotr Machel, Tomasz Krukowicz z Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie. Zapraszam do odbiór dyplomów. Statuetkę dla Instytutu odbierze pan prof. Dariusz Pleban – kierownik Zakładu Zagrożeń Wibroakustycznych CIOP-PIB.

Nagroda III stopnia – Wizualizacyjna metoda wspomagania oceny stanu technicznego i bezpieczeństwa obudowy szybu z wykorzystaniem cyfrowej analizy obrazu.

Po odbiór dyplomów oraz statuetki dla uczelni zapraszam Autorów rozwiązania. Są nimi panowie: Henryk Kleta, Arkadiusz Bączek, Mirosław Chudek, Stanisław Cier-

pisz, Adam Heyduk, Marek Jendryś, Jarosław Joostberens z Politechniki Śląskiej w Gliwicach

Serdeczne gratulacje dla autorów prac nagrodzonych w kategorii Prace naukowo-badawcze.

Przechodzimy do kategorii *Przedsięwzięcia organizacyjne i edukacyjne*.

Nagroda I stopnia – Wdrożenie w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. internetowej platformy szkoleniowo-informacyjnej „Strefa sztygara i nie tylko".

Autorami rozwiązania są panowie: Zbigniew Schinohl, Patrycjusz Polak, Klaudiusz Mężyk z Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA w Jastrzębiu-Zdroju, Leszek Łuska, Szymon Figurskiz Advicom Sp. z o.o. w Jastrzębiu-Zdroju. Zapraszam po odbiór dyplomów. Statuetki dla firm odbiorą panowie: Zbigniew Schinohl – doradca zarządu Jastrzębskiej Spółki Węglowej oraz Tomasz Wojtanowski – prezes Advicom Sp. z o.o.

Nagroda II stopnia – Cykl kampanii informacyjno-prewencyjnych dotyczących tematyki bezpieczeństwa pracy dla pracowników i podwykonawców Grupy Ożarów SA. Po odbiór dyplomu oraz statuetki dla firmy zapraszam autora rozwiązania pana Marka Sobonia – członka zarządu, dyrektora ds. techniczno-produkcyjnych Grupy Ożarów SA w Ożarowie.

Nagroda III stopnia – Rozszerzenie funkcjonalności systemu wizualizacji Zefir o moduł Wspomagania Prowadzenia Akcji Ratowniczych zrealizowane przez firmę Prunella.

Po odbiór dyplomów zapraszam autorów rozwiązania. Są nimi panowie: Waldemar Wyderka, Damian Gacka, Dariusz Starczewski, Mariusz Szyguła, Mirosław Tompalski z Kompanii Węglowej SA, Oddział KWK „Bielszowice" w Rudzie Śląskiej. Zapraszam pana Michała Piecha – dyrektora ds. produkcji i współautora opracowania po odbiór statuetki dla firmy.

Gratulujemy autorom prac nagrodzonych w kategorii *Przedsięwzięcia organizacyjne i edukacyjne*.

Gratulujemy wszystkim laureatom 42. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy.

Proszę o zabranie głosu przedstawiciela laureatów, pana Dariusza Prostańskiego – dyrektora ds. rozwojowych Instytutu Techniki Górniczej KOMAG w Gliwicach

Dyrektor ds. rozwojowych Instytutu Techniki Górniczej KOMAG w Gliwicach Dariusz Prostański:

Dziękuję w imieniu wyróżnionych za przyznane dyplomy i statuetki. Z satysfakcją odnotowujemy fakt dostrzeżenia roli, jaką odgrywają jednostki badawcze i przedsiębiorcy w poprawie bezpieczeństwa pracy. Nagrodzone prace stanowią bardzo ważny element kreowania bezpiecznej pracy.

Chciałbym szczególnie podkreślić kwestię współpracy jednostek badawczych z przedsiębiorcami. Takie firmy jak KGHM Polska Miedź i inne zasługują na słowa wdzięczności, ponieważ to one wdrażają u siebie te rozwiązania.

Kończąc, chciałbym jeszcze raz podziękować Sądowi Konkursowemu za to, że dostrzegł nasze rozwiązania i umożliwił nam ich prezentację.

Prowadząca Aneta Kleczkowska CIOP-PIB:

Proszę o zabranie głosu przedstawiciela laureatów pana Karola Zielińskiego – dyrektora Zakładu Mechanizmów Faurecia Wałbrzych SA.

Dyrektor Zakładu Mechanizmów Faurecia Wałbrzych SA Karol Zieliński:

Jako przedstawiciele przemysłu już po raz drugi uczestniczymy w konkursie. Chciałbym pogratulować wszystkim nagrodzonym, a także wszystkim zespołom autorskim i wdrożeniowym. Bez was nie byłoby tego konkursu. Wszystkie prace, które wpłynęły i te, które zostały wyróżnione są na bardzo wysokim poziomie. To świadczy, że dzisiaj przemysł oprócz głównego wskaźnika jakim jest rentowność inwestuje także w bezpieczeństwo swoich pracowników. I to jest doceniane.

Zatrudniamy pracowników, którzy doskonale czują się u nas w pracy. Pracownik przychodzi do pracy ze spokojem, że wykonuje ją zgodnie ze standardami i może bezpiecznie powrócić do domu.

Na koniec chciałbym zwrócić się do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej o jeszcze większą promocję takich inicjatyw, ponieważ dzisiaj jesteśmy rozpoznawalni w Polsce i zagranicą jako solidny partner.

Prowadząca Aneta Kleczkowska – CIOP-PIB:

Dziękuję przedstawicielom laureatów.

Uroczystość wręczenia nagród laureatom 42. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy dobiega końca. Jeszcze raz gratulujemy wszystkim laureatom. Zapraszamy do wspólnego zdjęcia na schodach w hallu głównym, a następnie na wizytę w Sejmie RP.